

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX Lapkritis — November 25, 1964 Nr. 133

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PIJUS XII IR NACIAI

1958 METAIS MIRUSIAM POPIEŽIUI PRIKĖS-
MOS NUOLAI DOS NACIAM, NORS VISKĄ KĄ
JIS GALĖJO PADARYTI BUVO TIK PROTES-
TAS. — IŠ KITOS PUSĖS UZMIRSTAMA, KAD
BOLŠEVIZMO PASMERKIMAS NESUSTABDĖ
JO PLĖTIMOSI. — POPIEŽIUS — DIPLOMA-
TAS SU LABAI MAŽOM PASIRINKIMO GALI-
MYBĖM.

Vytautas Meškauskas

Praeitą ketvirtadienį pasaulinę spaudą apibėgo žinia, kad Hamburgo savaitraštis Der Spiegel paskelbė studiją apie popiežių Pijų XII ir vokiečius. Šeštadienį apie tai buvo parašyta net chicagiskėse Naujienose (žūr. Apžvalgą - Atsinaujino ginčas dėl popiežiaus). Čia tarp kitko net parašyta:

"Britanijos valdžia paskelbė užtikrinti po karo Hitlerinės Vokietijos užsienio reikalų ministerijos dokumentus, kurie liudija, kad Pijus XII buvo palinkęs nacių ir fašistų pusėn".

Iš tikro gi tie dokumentai liudija tik vokiečių diplomatų nuomonę, o ne tikrą paties popiežiaus nusistatymą. Pijus XII visų pirma buvo, galima sakyti, profesionalinis diplomatas, o vėliau iš diplomatinio darbo taisyklių skamba, kad "Ie. žuvis yra duotas tam, kad paslėpti žmogaus mintis".

1870 metais likvidavus Popiežiaus valstybę, diplomacija liko vienintelis ginklas, kuriuo šventasis Sostas galėjo dalyvauti tarp tautinių santykiuose ir jis juo labai sumaniai naudojosi, siekdamas savų siekiamųjų tikslų. Iš Romos patricijų šeimos kilęs ku-

nigas Eugenio Maria Giuseppe Giovanni Pacelli (gimęs 1876 m.) gana greitai padarė karjerą Vatikano diplomatinėje tarnyboje. Jau 1914 m. Benediktas XV jam pavedė paruošti planą, kaip būtų galima nutraukti prasidėjusį pirmą pasaulinį karą. 1915 metais popiežius jį pasiuntė į Vieną pas imperatorių Praną - Juozapą, kad tą prikalbintų padaryti Italijai teritorialines nuolaidas ir tokiu būdu Italiją sulaukyti nuo įstoimo į karą. Toji misija nuėjo niekais.

Vėliau Pacelli buvo paskirtas nuncijum Muenchene su slaptu uždaviniu išaiškinti taikos galimybes vokiečių pusėje. 1917 metų birželio 26 d. Pacelli lankėsi pas Vokietijos kanclerį Theobald von Bethmann und Hollweg ir pasitarė, ar Vokietija paliaubų atveju sutiktų pasitraukti iš Belgijos ir net atiduoti Elzasą-Lotarįgiją Prancūzijai... Kancleris susidomėjo ir pasiuntė Pacellį pas kaizerį Vilhelmą II. Kaizeris nedavė aiškaus atsakymo, tačiau į savo dienoraštį padarė tokį užrašą:

"Pacelli yra labai maloni, simpatiška ir nepaprastai inteligentiška asmenybė su manieromis, kuriomis nieko negali prikišti; trumpai -- tai tikras Katalikų Bažnyčios kunigaikštis".

Po kelių dienų kancleris von Bethmann turėjo atsistatydinti. Nauja vokiečių vyriausybė pritarė generalų nuomonei, kad reikia laikytis iki galo. Pacelli tada pareiškė katalikų Centro partijos vadui Erzbergeriui: "Alles ist verloren, auch ihr armes Vaterland". (Viskas pražuvo, ir jūsų vargšė tėvynė.)

Muenchene Pacelli kelis kartus buvo susitikęs su lietuvių politikais, o buvęs mūsų prezidentas Aleksandras Stulginskis gyveno, kaip ir Pijus XII, Muenchene. (Viskas pražuvo, ir jūsų vargšė tėvynė.)

Tame pačiame Muenchene Pacelli pergyveno ir bolševikų perversmo bandymą. Tai buvo 1910 m. balandžio mėn. Vieną gražią dieną gauja komunistų įsilaužė į nunciatūros būstinę ir pradėjo plėsti. Pacelli pastojų jiems kelią ir už tai gavo revolverio rankeną per krūtinę. Tuo smūgiu sulenkta aukštinę kryžių Pacelli vėliau padovanojo New Yorko arkivyskui kardinolui Spelmanui.

1925 metais Pacelli buvo paskirtas nuncijum į Berlyną, kur netrukus amerikiečių kolumnistės Dorothy Thompson teigimu, jis tapo "geriausiai informuotu diplomatu". Visi pokario Vokietijos politikai, nuo Eberto iki Hindenburgo, nuo Stressmanno iki

Ši savaitgalį, lapkričio 26 ir 29 d., Detrote Statler-Hilton viešbutyje, įvyksta Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas. Nuotraukoje LSS centro valdybos pirmininkas A. Zaprackas su D. Briedyte ir A. Alantu aptaria paskutiniuosius suvažiavimo pasirodymo darbus. G. Peniko nuotrauka

Papeno -- laikė sau už garbę pabūvoti pas tą bažnytinį diplomata.

1929 metais Pacelli buvo pakeltas į kardinolus ir paskirtas Vatikano Valstybės Sekretorium. Iš Berlyno Pacelli buvo išlydėtas didelės žmonių minios ir fakelių eisenos, tačiau jis išvažiavo nusiminęs, nes dar nebuvo pasiekęs savo svarbiausio tikslo -- konkordato su Reichu. Vatikanas turėjo konkordatus su atskirtom vokiečių valstybėmis, kaip Bavarija, tačiau vis daugiau ir daugiau nykstant atskirų valstybių savivaldai, Pacelli norėjo bažnytinę teisę užfiksuoti konkordate su visu Reichu.

Čia reikia atsiminti, kad tas pats Pacelli sudarė geresnį Katalikų Bažnyčiai konkordatą su Voldemaru, negu būtų galėjęs sudaryti su krikdemų vyriausybe. Voldemaras buvo nuolaidus, nes jam rūpėjo gauti kožirį prieš politikuojantį klerą.

1933 m. kovo 25 d. į Romą atvyko senas Pacelli draugas iš Berlyno, didelis vokiečių katalikų politinės -- Centro -- partijos veikėjas prelatas Ludvikas Kaas. Jis pranešė kardinolui, jog katalikų partija sutiko duoti specialius įgaliojimus Hitleriui su sąlyga, kad Reichas sudarytų konkordatą su Vatikanu.

Pacelli, nors labai gerai pažinojo nacių, tačiau galvojo, kad jų režimas bus trumpalaikis. Hitleriai ateina ir nueina, o konkordatas su Reichu liks ilgesniam laikui.

Hitleris už konkordatą tačiau pareikalavo gana aukštos kainos: visos katalikų politinės partijos turi būti likviduotos. Pacelli ir Kaas su tuo sutiko, nes... tai būtų įvykę ir be konkordato.

1933 m. birželio 20 d. Pacelli ir Hitlerio vicekancleris Franz von Papen pasirašė konkordatą. Hitleris džiugavo: "Tas konkordatas, kurio turinys manęs visai

NEPAKANKA SKELBTI LAISVĖS
IDĖJĄ TIEMS, KURIE YRA LAISVILietuvos Diplomatinijos šefo S. Lozoraičio kalba
Pabaltijo Kultūros Dienoj Honoveryje, Vokietijoje.

Pagrindinis ir aiškus trijų Pabaltijo tautų erupejiškumo patvirtinimas naujoje istorijoje buvo ir palieka jų nepriklausomų valstybių kūrimas ar atstatymas po pirmojo pasaulinio karo ir Rusijos bolševikų revoliucijos. Paskelbti tada Pabaltijo valstybių nepriklausomybės pasireiškė ne tik valstybinių ryšių su Rusija nutraukimu, bet taip pat visiškai Estijos, Latvijos ir Lietuvos įsijungimu į Europą ir į Vakarų, kas sudarė jų politinio, ekonominio ir kultūros gyvenimo pagrindą. Mūsų kraštai buvo atdarę visoms civilizacijos pasaulio idėjoms, visiems Vakarų žmonėms. Aš nežinau nė vieno atsitikimo, kad kuris mūsų pilietis būtų nuvažiavęs eiti mokslus sovietų universitete. Priešingai, mūsų akademinių jaunimas, norėjęs studijuoti užsieny, darė tai Europos -- pirmoje eilėje Vokietijos ir Prancūzijos -- aukštojo mokyklose. Tai nebuvo vieni vyriausybės politikos padarinys, bet visuotinio noro pasireiškimas praturtinti bei gilinti trijų tautų kultūrą krikščioniškojo Vakarų pasaulio kultūros elementais. Ta pačia kryptimi plėtojosi mūsų ekonominiai santykiai, nes praktiškai visa mūsų užsienio prekyba buvo nukreipta į Europą.

Tokių pat pagrindų buvo veda-

nedomina, sukūrė mums pasitikėjimo atmosferą".

Gi Pacelli paaiškino britų diplomato (Nukelta 2 psl.)

ma trijų Pabaltijo valstybių užsienio politika, kurios vyriausios tikslas buvo artimi santykiai su Vakarais ir bendradarbiavimas su tarptautinėmis organizacijomis taikai užtikrinti, kad tuo būdu mūsų tautos taptų nadingais tarptautinės bendruomenės nariais. Joks, didelis ar mažas, kraštas neturėjo pagrindo laikyti mus sau pavojingais, nes mes nebuvo kurios trečios valstybės politiniai ar kariniai frankai. Taip pat, žinoma, mes elgėmės ir Sovietų Sąjungos atžvilgiu, su kuria visada stengėmės palaikyti gerus santykius. Mūsų užsienio politika buvo vėdama, taip sakant, dienos šviesoje. Be to, mes neturėjome konfliktų ar ginčų su kitais kraštais, kurių nebūtų buvę galima išspręsti tarptautinės teisės nuostatais ir taikinga procedūra. Ir, pagaliau, taikos išlaikymas buvo mūsų gyvybinis interesas, nes nuo pat pradžių mums buvo aišku, kad karo atveju nieko nelaimėtume ir viso ko nustotume. Tuo aš nenoriu pasakyti, kad tai buvo ypatingas trijų mažų valstybių nuopelnas -- vesti tokią politiką, kuri apsaugotų jas nuo žūgimo. Tačiau aš manau turįs vieną pagrindą pareikšti, jog mūsų tarptautinė laikysena buvo teigiamas į Europos savitarpio bendradarbiavimą ir kartu mūsų pasisakymas už laisvą, taikingą, teisingą Europą, kurios susiformavimo mes, kaip ir daugelis kitų ypač mažų tautų, siekėme. Su tokia Europa rišome mūsų dvasinio, politinio ir ekonominio gyvenimo pažangą, taigi visą mūsų tautų ateitį.

Iš kitos pusės, iš Rytų mes negalėjome laukti nieko kita, kaip tik komunistinių idėjų tai yra: absurdiškos komunistinės ūkio sistemos, neturinčios nieko bendra su tikruoju socializmu; bet kurios laisvės slopinimo, perverso sovietų valstybinės santvarkos pagrindų; dvasios pavergimo, sudarantio vyriausią sovietų dvasinio gyvenimo veiksnį, ir galop, agresingos bedievybės. Tokios idėjos buvo tada sovietų "eksportinės kultūros vertybės", o ir šiuo metu vadinamose kultūros mairuose sovietai negali nieko nauja pasiūlyti.

Turint prieš akis vėlesnius įvykius ir dabartinę padėtį Centro ir Rytų Europoje, gali kilti klausimas, ar mūsų susirišimas su Europa nebuvo klaida. Atsakymas į tai tėra vienas: ne, tai nebuvo klaida, ir štai dėl ko: pirmiausia, lietuviai, estai ir latviai yra europiečiai, tad jie negalėjo nesi-

dėti su Europa, jie tegalėjo jaustis europiečiais ir kaip tokie veikti. Antra, tikrai bendradarbiavimas su Europa padėjo mums atstatyti mūsų kraštus iš pirmojo pasaulinio karo griuvėsių ir padaryti visose tautinio gyvenimo srityse tokią pažangą, kuri buvo laikoma labai pažymėtina. Trečia, dvasinis ir politinis susirišimas su sovietiška Antieuropa būtų buvęs mums -- kaip ir kiekvienai kitai tautai -- lygus savižudybei, taigi pavojingesnis negu dabartinis sovietų pasikėsinimas prieš mūsų tautų ateitį, kurį sovietai vykdo okupuotoje Pabaltijo valstybėse.

Žinoma, negalima paslėpti, jog mes -- kartu su milijonais kitų europiečių -- buvome Europos skaudžiai apvilti. Mūsų lūkesčiai, kad Europa ir iš viso Vakarai, po paskutinio karo apgins mūsų laisvę bei nepriklausomybę nuo sovietų, neišsipildė. Ir vis dėlto estai, latviai ir lietuviai palieka europiečiais ir, nežinodami sovietų prispaudo, kreipia savo žvilgsnius į Europą. Nežiūrint visų karčių nusivylimų, kurių esame patyrę praeityje ir dar dabar patiriame, mes turime vilties, kad Europa ilgai išliks, jog jos politinė bei moralinė jėga, jos ateitis glūdi pirmoje eilėje laisvės idėjos skelbime, gynime ir vykdyme, laisvės visiems -- tiek tautos, tiek atskiriems žmonėms.

Tačiau nepakanka skelbti laisvės idėją tiems, kurie yra laisvi. Reikia reikalauti laisvės, reikia jos reikauti atvirai ir aiškiai toms tautoms, kurių laisvė yra sovietų sunaikinta. Mes tikimės, kad Vakarai pagaliau suprast, jog tyla, kuri dažnai apgaubia Vokietijos suvienijimo ir sovietų užvaldytų kraštų nepriklausomybės atstatymo problemą, sužaloja moralinį Europą, kuri jau yra sovietų politiniai amputuota. Europai nedera prileisti prie to, kad laisvės klausimais ją pavaduotų Mao Tse-tungas, jai nedera tylėti apie Rytų ir Centro Europos likimą, kai raudonosios Kinijos valdovai -- laikinai taktikos sumetimais -- kelia krikščionių Sovietų Sąjungos užkariavimų klausimą. Vakarai, tur būt, turi galingų slapty ginklų, kurių, reikia tikėtis, nebus reikalinga pavartoti. Bet kartu Vakarai turi kitą ginklą, kuris nors ir nėra slaptas, vis dėlto yra didžiai pavojingas sovietams ir komunistams: tai laisvės idėja. Tą ginklą vartoti prieš sovietus, reikalaujant pavergtų tautų laisvės atstatymo, visada priminti milžinišką neteisę, daromą Centro ir Rytų Europoje, niekada apie tai neįteli. -- Štai kuri privalo būti laisvųjų europiečių laikysena, ypačingai šiais laikais, kai tarptautinis ir Rusijos komunistas yra didesnis ar mažesnių krizių sukrečiamas. Tai, ką aš čia siūlau, nereiškia "šaltojo karo", kaip lygiai Evengelijos skelbimas negali būti laikomas krikščionybės "šaltuoju karu".

Šitai mes suprantame Europą, laisvą bei teisingą Europą, kuri privalo turėti drąsos savo pačios interesuose kelti balsą už laisvę, teisingumą ir tautų apsisprendimą, už šiuos pagrindinius civilizacijos elementus, kuriuos Sovietų Sąjunga pažeidžia.

Gal būt, kas nors galėtų man prikišti, kad mano samprotavimai yra nerealiūs arba net naišūs ir fantastiški. Tačiau toks priekaištas manęs nė kiek nebaidytų. Dažna kova prieš smurtą, kuri praity atrodo nereali, fantastiška ir naiš, vis dėlto pasibaigdavo teisingumo laimėjimu. Jeigu būtų buvę kitaip, mūsų civilizacija būtų jau seniai sunaikinta. O antra, aš esu tikras, kad toks priekaištas nebus man iškeltas čia Vokietijoje, kurios natūrali ir formali teisė į susivienijimą yra Sovietų Sąjungos sąmoningai pažeidžiama. Šis pažeidimas sudaro pagrindą Baltijos tautų ir vokiečių tautos jausmų bei interesų bendrumui ir parodo, kad Vokietijos susivienijimo ir Pabaltijo valstybių nepriklausomybės atstatymo problemos priklauso tai pačiai kovos už neteisę pasaulinę sferai.

Kas nauja
Pasaulyje

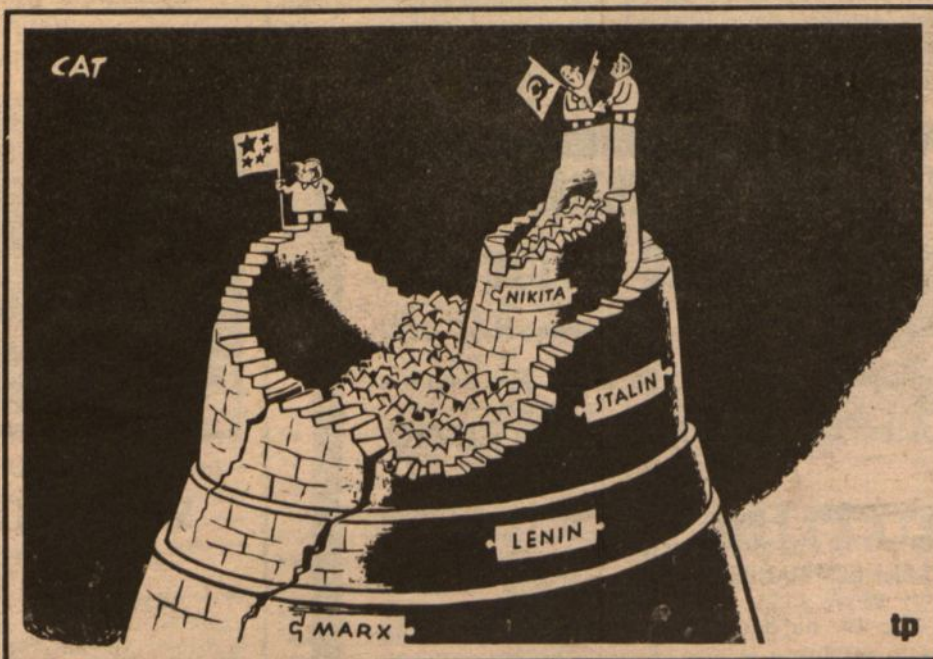
* PREZIDENTO J. F. KENNEDY tragiškos mirties metinės buvo iškilmingai ir su giliais išgyvenimais paminėtos praėjusią sekmadienį. Nežiūrint partinių, religinių ir rasinių skirtumų, jauno prezidento tragiška ir beprasmi mirtis atgaivino jausmus, sukrėtusius visus -- šiame krašte ir užsienyje. Dešimties tūkstančių žmonių aplankė kapą, milijonai prisiminė tautą ištikusį sukrėtimą, visi su pasididžiuoimu dar kartą atkūrė nuostabią jauniosios našlės Jacqueline Kennedy laikyseną sunkiai išgyvenamoje valandoje.

Kitų kontinentų valstybės žuvusio prezidento prisiminimui išleido eilę pašto ženklų su jo atvaizdu. Bet, kokiomis iškilėmis bebūtų atkurtas žuvusio prezidento asmenybės vaizdas, jo atmintis buriasi ne tiek į jo, kaip valstybės vyro, atliktus darbus, kiek į jauno valstybės vyro dvasią, jo jaunatvišką energiją ir parodytą politinį potencialą.

Istorija vertins jo politinę filosofiją, žmonės gi prisimins asmenybę, sugebėjusią savo idėjomis, savo vidine žilima priartėti prie eilinio žmogaus.

* PREZIDENTO L.B. JOHNSONO laukia lemtingų sprendimų dienos. JAV ambasadorius gen. M. Taylor atvyksta pasitarimams iš Vietnamo, kartu siekdamas ir tolimesnių bei aiškesnių instrukcijų. Karas Vietname nežiūrint vis augančios JAV paramos, eina kryptimi, kurioje sprendimų atidėliojimas gali nuvesti į skaudžią katastrofą. Laikraščiu vedamieji taip pat byloja apie tai, kad status-quo, toleruotas rinkiminės kampanijos metu, nebepateisinamas. Spėjama, kad vienokį ar kitokį sprendimą prez. Johnsonas padarys dar prieš Kalėdas.

* R. KINIJOS reikalavimai ir sąlygos susitarimui buvo per aukšti, kad Brežnevas su Kosyginu galėtų su jais sutikti. Chou En lai reikalauja reabilituoti Staliną, tuo pačiu pasmerkiant Chruščiovo politiką.

XX-to amžiaus Babelio bokšto statytojai...

PIJUS XII IR NACIAI

(Atkelta iš 1 psl.)

Ismatui Osborne, kad jis turėjęs pasirinkimą tarp visiško Katalikų Bažnyčios sunaikinimo ir konkordato. Jis pasirinkęs mažesnę blogį.

Vėlesnė įvykių raida taip sumaišė visas vertybes, kad sunku išsprendti, koks blogis yra mažesnis ir koks didesnis. Dėl to ir kilo visas ginčas.

Praeitais metais pasirodė protestanto Rolf Hochhuth'o drama "Vietininkas", kurioje Kristaus vietininkui žemėje priskiriama tyčia žydų žudymo atveju, o ką tik dabar iš spaudos išėjo jauno šveicaro prof. Dr. Saul Friedländerio, 32 m. studija "Pie XII et le IIIe Reiche". (Editions du Seuil, Paris, 240 psl. 12 Fr.) Tas žydų kilmės istorikas, kurį nuo nacių rankų išgelbėjo pasislėpimas katalikų vienuolyne Prancūzijoje, dabar Spiegelini pareiškė, kad jis dėl to jautėsi labai nepatogiai, labai nenorėjęs kritikuoti galvos tos Bažnyčios, kuri jį išgelbėjo. Tačiau vokiečių dokumentų studijos Bonnos užsienio reikalų ministerijoje jį privertusios padaryti sekančias išvadas:

* Pijus XII buvo labai pamilęs vokiečius ir tos simpatijos nusikratė ir naciams valdant;

* Pijus XII labai bijojo Europos subolševikinimo ir puoselėjo slapta viltį, kad anglo-saksai supras, kad tik Vokietija gali būti tas pylimas, kuris atlaikys raudonąją tvaną.

Abi išvados, atrodo, yra teisingos. Kai Pacelli 1939 m. vasario 11 buvo išrinktas popiežium ir pa-

sirinko Pijaus XII vardą, jis apsisistatė vokiečiams. Vokiečių jėzuitas Robert Leiber buvo jo asmeninis sekretorius. Kitas vokiečiai -- dabartinis kardinolas Bea -- buvo jo išpažinčių klau-sytojas. Net virėja ir ta buvo vokiečių vienuolė Pasqualina Lehnert.

Iš kitos pusės, Pijus XII toli gražu netylėjo dėl Katalikų Bažnyčios persekiojimo Vokietijoje. Tuo reikalu jis pasiuntė 55 notas. Tačiau jis vengė viešų protestų, nes nemanė, kad jie galėtų ką nors padėti, ir iš viso vengė kiltis į tokius reikalus, kurie liestų ne katalikus. Tačiau ir tokiuose reikaluose jis, Spiegelio teigimu, gana daug padarė. Jo intervencija ir pastangom buvo išgelbėta tūkstančiai Slovakijos, Vengrijos ir Rumunijos žydų. Kartu Vatikanui negalėjo būti paslaptimi ir milijonų kitų žydų likimas, bet popiežius dėl to nepareiškė viešo protesto. Prileidžiama, kad Vatikanas niekam neleidžia tyrinėti savo archyvų nuo 1846 metų! Todėl nežinoma ir kita medalio pusė. Be to, jei net mūsų Stulginskis manė, kad buvo susilaukęs labai didelės simpatijos iš Pacelli pusės, negalima prikišti nacių diplomatams, kad jie buvo tokios pat nuomonės ir apie tai rašė savo ministerijai!

Iš tikro gi, Spiegelio teigimu, popiežius turėjo ryšius ir su vokiečių pogrindžiu per vėlesnį Bavarijos politiką Josef ("Ochsen-sepp") Muellerį. Kaip žinia, tas buvo vokiečių karo žvalgybos pareigūnas. Vatikanas žinojo ir net tarpininkavo tarp JAV žvalgybos OSS ir vokiečių pogrindžio

derybom dėl Hitlerio nuvertimo. Iš to nieko neišėjo, tačiau aišku, kad popiežius labai rūpėjo išgelbėti Vokietiją ir aš nelabai suprantu, kas čia blogo. Šiandien tik dalis Vokietijos yra stipriausia tvirtovė prieš bolševikus.

Net juokinga skaityti tokius priekaištus! Pijui XII šandien prikišami diplomatiniai santykiai su Vokietija, tuo tarpu jo įpėdiniui Jonui XXIII beveik giedami himnai už... Chruščiovo

žento Adžubėjaus priėmimą! Lyg bolševikai būtų daug geresni už nacius! Jei nori gyventi, turi politikuoti. Kur yra riba, kurios negali peržengti, neišduodant savo principų, labai sunku nustatyti. O Katalikų Bažnyčia, nenorėdama likti vien tik atsiskyrėlių religija, susidūrė su didelėmis problemomis, kurių tragiškumą pajauti skaitydamas ginčus apie Pijų XII ir net praeitą savaitgalį pasibaigusią visuotino Bažnyčios susirinkimo sesiją.

SIMONAS DAUKANTAS -- DIDELIS DVASIOS MILŽINAS

J. MIŠKINIS

Š. m. lapkričio 24 d. suėjo 100 metų nuo mūsų istoriko Simono Daukanto mirties. Jis gimė 1796 m., mirė 1864 m. Tai buvo tikras žemaitis. Jo tėvai turėjo nedidelį gabalą žemės ir vertėsi žemės ūkiu.

Paaugęsį Simutį tėvai išleido į žemaičių Kalvarijų mokyklą, jis pėsčias išėjo į Vilnių ir įstojo į universiteto laikomą gimnaziją, o ją pabaigęs -- į universitetą. Baigęs aukštuosius mokslus, jis aplankė kai kuriuos sveitimus kraštus berindamas žinias apie Lietuvos praeitį. Po to apsigyveno Petrapilyje ir laisvu laiku rašė apie Lietuvos praeitį ir kitų naudingų žmonių knygų. Jo raštai -- tai dviejų knygų Lietuvos istorija ir Būdas senovės Lietuvių.

Kai kurie mūsų istorikai sako, kad Būdas nėra mokslinis veikalas. Bet kaip ten bebūtų, žinoma tik, kad Simonas Daukantas apie 20 metų rengėsi Būdui rinkdamas medžiagą. Esu girdėjęs iš kelių istorikų, kad esą S. Daukantas rašydamas Būdą galėjo ir istorikam labiau patikimą veikalą parašyti, nes jis naudojosi žymiais senovės kronikinkų veikalais bei žiniomis. Atrodo, kad jis į istoriją neįžūrėjo kaip į mokslą, bet kaip į visuomeniniam gyvenimui naudingą dalyką. Jam istorija buvo priemonė aukštinti lietuvių tautą ir ją ginti. Jo supratimu, svarbiausias istorijos tikslas esąs mokyti ir įkvėpti meilę savo tautai, iškeliant kilnius praeities vaizdus ir narsius žygius.

Simonas Daukantas labai rūpinosi savąja tauta -- jos egzistencija. Kad ir gyveno sunkiose sąlygose, bet S. Daukantas labai daug parašė. Norėdamas aprašyti mokyklą lietuviškais vadovėliais, pirmiausia parašė "Abecėlę lietuvių, kalbėnų ir žemaičių". Be to, jis buvo pirmasis ūkininkystės ir daržininkystės mokytojas. Jis tam reikalui parašė, kaip auginti vaisinius medžius, apinius, tabaką, rinkti medžių sėklas, kaip saugotis ugnies, apie bičių priežiūrą, kaip girią kirsti ir daug kitokių naudingų žmonių knygelių. Kitomis knygėlėmis kėlė tautoje dainų ir pasakų pamėgimą, karžygiškumo dvasią. Taip pat dar parašė "Dainos žemaičių", "Pasakos mūsų", "Maldos Katalikų" ir kt. O iš istorijos veikalų parašyta: "Istorija žemaitišką", "Pasakojimas apie veiklą Lietuvių tautos senovėje", "Darbai senųjų lietuvių žemaičių", "Būdą senovės lietuvių, kalbėnų ir žemaičių".

Rašydamas jis neturėjo garbės ar pelno. Jis dažniausiai po savo raštais pasirašydavo slapvardėmis, pvz.: Laukys, Jokūbas, Motiejus, Šauklis, J. Devinskis, Jonas Ragaunis, Jonas Girdėnis, Antanas Želmys, Jonas Parvy, Antanas Vainėkis ir kitaip. Vadinasi, po kiekviena kny-

ga pasirašydavo vis kitoniška pavarde, kad atrodytų daug esant lietuvių rašytojų.

Žvelgiant į jo "Būdą" ir "Karų senovės lietuvių" Daukantas pirmiausiai pabrėžia, kad lietuvių daugiausia kariaudavo raitai. Todėl ir žirgas buvo didžiaia vertinamas. Jis rašo, kad senovės lietuviai, eidami į karą turėjo du tarnus -- žirgą ir šunį. Šuo žiemos metu veždavęs rogeles, kuriose traukiant į žygį būdavo sudėta karo reikmenys. Gi grįžtant -- karo grobis. Žirgas buvęs jo artimiausias draugas, nes jis nešė patį karį ir dažnai karo lauke su juo į židavo. Užtat jauni vyrai labai rūpinosi savo žirgais. Lietuvių žirgai visam pasaulyje buvę žinomi. Tad ir dainose žirgas taip dažnai minimas.

S. Daukantas nepaprastai iškėlė ir moterų narsumą. Jis rašo "Minavojant čia vyrų narsybę, nereikia užmiršti nė moteriškųjų, kurias ne vien namuose regėjome. Geidė vyrai vadintis, jog tenai jų darbus atlikdavo, bet ir karėje vyrams lygintis norėjo. Čia gana bus tikrai priminti narsybę Naujapilės moteriškųjų. Kad metuose 1276 vokiečiai, gaudai ir totoriai susitarę visą Lietuvą į žemaičius taip pat nusiaubė, jog plėnys vienos ant degusių lakstė, vienok tuomi dar nepasitenkindami į Naujapilį norėjo įsilaužti, bet tenai moteriškosios, nenustimšusios toje rūstoje dienoje artinantis neprietellams pilin, liepė savo vyrams išeiti iš pilies ir lauke grumtis, o pačios lipo ant pilies sienų ir nuo tenai vylėčias ir akmenis svaidė ant neprietelių, pasieniūose su vyrais kariaujančių, ir krušą berė. Neprieteliai, nesitikėdami iš dviejų pusių suremtais būti, bemaž visi galą gavo. Taip pilis buvo išgelbėta moteriškųjų narsybe ir stangybe."

Vyskupo Motiejaus Valančiaus kviečiamas, Simonas Daukantas grįžo iš Petrapilio į Lietuvą ir kai kurį laiką gyveno Varniuose; pasikvėlė į Papilės miestelį ir ten mirė.

Daukantas buvo tikras vargo pelė, kaip pažymėta kapo paminkle. Vargo jis eidamas mokslus, vargo visą amžįlį savo krašto naujai bedirbdamas nepatogiose ir gan sunkiose sąlygose. Bet tie vargai išugdė jo tvirtą dvasią, skaidrią sielą ir didelę tų pačių vargstančių brolių meilę, kuri švyti jo gausiuose raštuose. Ne kas kita, kaip vargas ir savo vargstančių brolių meilė pagimdė ir jo raštus. Tai buvo didelis anų laikų dvasios milžinas.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Be žodžių...

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprensimė Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės. Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272
Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuosimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTORY 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmadienį ir ketvirtadienį. Nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŪS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŪSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI ISSIUNCIAMI PASTU KETVIRČIAIS INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

be maito, licencijos ir kitų mokesčių!

Tokius siuntinius galima pasiųsti per mus iš sandėlių esančių Sovietų Sąjungoje. Taip siunčiame automobilius, motociklus, dviračius, siuvas, mašinas, akordeonus, radijo ir televizijos aparatus, medžiagas, maistą, svaiginamus gėrimus, cigaretes ir t.t.

Taip pat be jokių kliūčių galima siųsti į Lietuvą maistą, medžiagas ir kitas prekes iš Anglijos.

Kviečiame pasinaudoti proga pasiųsti giminėms specialų labai vertingą

ŽIEMINI SIUNTINĮ — P-3

susidedantį iš dviejų atkarpų po 3 jardus dviems palams labai šiltos angliškos ULSTER medžiagos ir vienos atkarpos 3½ jardų ekstra geros angliškos medžiagos žieminiam vyriškam arba moteriškam kostiumui tik už

\$75.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Taip pat dar galima pasiųsti mišrų aukšto kaloriteto maisto 22 svarų siuntinį M-13 susidedantį iš taukų, kakavos, miltų, kavos, šokolado, cukraus, arbatos ir prieskonių tik už

\$30.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Be to dar tebesiunčiame labai didelį pasisekimą turėjusį specialų tvirtų ir gražių vilninių angliskų medžiagų siuntinį V-3, susidedantį iš trijų atkarpų trims kostiumams po 3½ jardų, viso 10½ jardų tik už

\$55.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Reikalaukite pavyzdžių ir rašykite

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje veikianti nuo 1938 m.

Atstovai Amerikoje:

L. Venckus, 7042 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. 436-0494.
GAIVA, 3570 W. Vernor, Detroit 16, Mich.

VIEŠĖDAMI ČIKAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 3-Star FRENCH COGNAC	5th	4.59
2. Antique Bourbon Kentucky Str. Whiskey	5th	3.98
3. CANADA DRY VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35

5. COINTREAU Liqueur	5th	4.75
6. CHIANTI Imported Wine	5th	.98
7. Zeller SCHWARZE KATZE	5th	1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 451-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išleista: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PADĖKOS DIENA

Likimui taip lėmus, gyvenamieji atitrūkę nuo savojo krašto, atitrūkę nuo įprastos aplinkos. Kitokie mūsų siekliai, skirtingi ir atsakomiesiems mūsų tautiniai uždaviniai. Dažnas skundžiasi, girdi, kada tu čia, žmogau, pašvęsi daugiau laiko visuomenės reikalams, kai tą laiką ir jėgas atima kasdieninės duonos rūpesčiai, O Lietuvoje būnant, argi ne reikėjo rūpintis iš ko pragyventi, ar nereikėjo dirbti? Dirbo žmonės ir sau ir visuomenei ir valstybei, aukojosi, kai reikėjo aukotis, vargo, kai reikėjo vargti, Idealo ir Lietuvoje nebuvo atsiekę. Daug buvo laimėta, bet daug liko ir nepadaryta. Ir laisvė, kuria kvėpavome, kuria didžiavomės, nebuvo užtikrinta. Tik ką paminėjė Nepriklausomybės kovų savanorius, pirmuosius mūsų karių laimėjimus, jungiame prie jų savo pasididžiavimą ir kartu širdgėlą dėl žuvusiųjų partizanų, kovojusių nelygioje kovoje ne vien už mūsų visų laisvę, bet ir už jos principus.

Taip viltyje ir neviltyje sumami, dažnai prarandame savim pasitikėjimą, prarandame viltį ir jėgas, kurių dar taip reikėtų, bet kurias dažnai patys apstabdome užneinančio beviltiškumo priedangoje.

Padėka nėra vien mandagumo ženklas. Padėkos ar dėkingumo prasmė yra kur kas gilesnė. Mes privalome su giliu dėkingumu prisiminti tuos mūsų tautos didvyrius, kurie parodė, kad galime laimėti tautai laisvę ir nepriklausomybę. Ir žinome, kaip tas laimėjimas buvo atsiestas ir kokia kaina. Už tai šiandien, bent tie, kurie tą nepriklausomybę išpirktą kainą turėjome progos pasinaudoti, laisvos tautos palikimą paveldėjom ne tam, kad viena kita iškilminga proga pasididžiauti svetimiesiems, bet tam, kad įrodyti, jog laisvės esame verti. Verti jos ne tik tie, kurie turime progos ją ir dabar naudotis, bet verta jos visa tauta.

Šia proga verta pasiklausyti ir įspėjimų, kurie sako, kad laisvė tai nėra komplimentinė dovana be įsipareigojimų. Indiferentiškumas suponuoją žmogaus laisvę nuo įsipareigojimų. Indiferentiškumas veda į moralinę letargiją, savimeilę ir atsiribojimą nuo pareigos. Kurie atsiriboję nuo pareigos, gali kartą labai apsiriboti. Atsisakę pareigos šaukiasi tų, kurie varu įpareigoja ir -- priartina vergiją.

Padėkos diena -- tai prisiminimo ir priminimo diena. Joje mes randame gražių pamokų savo lietuviškai sąžinei. Padėkojė mirusiems už jų auką ir jų gyvenime parodytą mums pavyzdį, meilę ir pasiunkojimą, neatsipalaiduojame savaime nuo mums likimo uždėtų pareigų. Galime krintis, kaltinti kitus, galime atsisakyti iš viso galvoti ir nevertinti kito nuomonės, galime destruktivioje ignorancijoje išvengti tiesos, parodyti nepasitikėjimą ir neanalizuoti skirtumų tarp gėrio ir blogio, tiesos ir melo, galime atsisakyti iš viso galvoti ir paskatinti kitus nebegalvoti, kurie dar bando bent mintimis kurti šviesesnę, dėmesio vertesnę aplinką. Ir be reikalo kartais stengiamės išskirti smulkios reikalus ir problemas kategoriją, kai iš tikrųjų problemos visai nėra.

Vietoj padėkos jausmo, kad turime suteiktas sąlygas pasišvęsti naudingiems ir tikslan vedantiems darbams, dažnai susirangome savo individualizmo gūžtose ir užmirštame net savęs paklausti -- kokia ir kam iš to nauda.

Ne tik Padėkos dienai, bet ir kiekvieno dienos, raskime minutę laiko pagalvoti, kuo mes galime prisidėti savo jėgomis ir išgalėmis prie tų reikalavimų, kuriuos mes dažnai statome kitiems. Likimo mums skirtų uždavinių aktyvaus ir produktyvaus bravūros, kur jos nereikia ir nekurkime savo fantazijoje problemų, kurios iš viso nėra problemomis.

Padėkos dienai, prisimindami mirusiuosius ir žuvusiuosius, artimus mums krauju ir tautine dvasia, prisiminkime ir save, pažvelgdami į savo tautinę sąžinę. Nesibijokime pasverti, kiek esame verti mirusiųjų palikimo, kiek esame iš tikrųjų naudingi savo šeimai, savo bendruomenei ir savo tautai. Tik kiekvienas save įvertinę pamatysime, ar žengiamo ir patys tuo keliu, kuriuo žengti reikalaujame iš kitų.

(J.Č.)

LAIŠKAI

TYLA --

PRITARIMAS!

Š. m. lapkričio 16 d. "Dirvos" vedamajame J. Č. cituoja mintį, paimtą iš amerikiečių laikraščio "Review": "Jei sau ramiai sėdėdami susilaikome pareikšti savo nuomonę, ar nesipriešiname idėjoms, kurioms netikime, pagreitiname laiką, kada nustosime privilegijų bet kokiai savo nuomonei pareikšti..."

Tai prasminga mintis, įpareigojanti skaitytoją pasakyti NE į kai kuriuos laikraštinių pareikštus "postrigavimus", su kuriais nesutinkame, nežinot, kad tas atsakymas būtų ir nepopuliarus, kaip rašo toliau "Review".

Gal kai kam atrodo nepopuliari ginti šiandien pralaimėjusio idėjas, prieš kurias pasisakė dauguma amerikiečių. Bet būty nehumanistiška neužstoti drausiai kėlusio balsą už pavergtųjų laisvę. Antra vertus, romėnų posakis: cum tacet clamant --

rodytų skaitytojų tylėjimą tylų pritarimu pareikštoms mintims, neseniai pasirodžiusioms šiame laikraštyje. Trečia priežastis, kuri paskatino mane imtis plunksnakočio -- tai tegu ir redaktorius mato, kad skaitytojai seka ne tik jo vedamusius, bet paskaito ir ilgesnius straipsnius, kaip antai Alg. J. Greimo "Atsakymą į provokacijas".

Tiesa, į šias Greimo "provokacijas" tuojau, bet tik trumpai reagavo V. Meškauskas (Dirva, XI, 6), kur jis paltė tik patį "raudoną guziką", kurio prisilietimo bijo ir Greimas, kaip ir dauguma ne tik amerikiečių, bet ir Vakarų intelektualų, susirpinusių "peace in our time" bet kokia kaina. Po mūsų tebtina tvanas! Tokiame skausmy, ašarų ir kraujo klane tebesimaudo bilijonas nekaltų žmonių kartu su mūsų artimaisiais! Tas raudonas tvanas grėsia užlieti likusią žmonijos dalį, bet kam apie tai sukti galvą šių dienų filosofui... Geriau raudonas, negu lavonas!

Keista, A. Greimas jau nebeatpažįsta "tų savo lietuvių". Atrodo, kad mes tik Amerikoje sudemokratinėjome, "sutolerantėjome". Gi anksčiau, esą, mes buvę kažin kokiais antisemitais. Argi N. Lietuvoje žydai buvo

Rašinio antraštė rodo, kad Pabaltiečių koncertai Bostone nėra bandymai ar kokie nors atsitiktiniai parengimai. Koncertus rengia Nauj. Anglijos Pabaltiečių - Amerikiečių d-ja, kurios

skriaudžiami ir ar ne lygias teises turėję? Tą ir ši kartą įrodė. Mums nebuvo svarbi sen. Goldwaterio kilmė, bet svarbūs jo principai. Prel. Krupavičius yra kartą, berods, taip išsireiškęs: "Aš ir velnią pasveikinčiau, jei jis kovotų už Lietuvos laisvę". Ne mes pasikeitėme, bet, atrodo, pats straipsnio autorius bus kiek pasikeitęs. Kai dėl Goldwaterio kilmės, keistai kai kas čia yra pažūrėjęs. Pavyzdžiui, negras Jack Robinson, beisbolo žvaigždė, sakėsi nebalusuosias už sen. Goldwaterį, nes jis (G.) esąs antisemitas. Supaisys! Gi vadinti sen. G. fašistu -- tai vėl tik negražu. Šitokių "epitetų" teko matyti tik Pravoje, Ižvestijoje, Workeryje ir bimbiniškių laikraščiuose. Kas matė: žydas ir fašistas!

Goldwateris -- baubas, sakote, rašė europiečių spauda. Prisiimkime A. Linkolną. Daug kam nepatiko ne tik čia, bet ir už Atlanto jo tais laikais skelbiama kova už vergų, tuomet juodų, laisvę. Ta pati prancūzų spauda jį šmeižė ir išjuokė. Kartą žiūrėdamas jis į savo karikatūrą, taip nusiskundė: "Abraomai, ar tai tu čia, ar šuo?"

Kai dėl draugų, mane kiek nustebino daktaro išmintis, kuri remiasi pasenusia patarle: jei nori pažinti žmogų, pažūrėk į jo draugus! Jeigu šitokia "išmintimi" būtų vadovavęsi amerikiečiai, tai tikriausiai L. Johnsonas nebūtų buvęs išrinktas prezidentu. Tikriausiai A. Greimui buvo žinomi artimiausi prezidento draugai: B. Baker, W. Jenkins ir Billy Sol Estes. Kaip ten bebūtų, o vis tik Amerikoje Goldwateris surinko net 26 milijonus draugų "fašistų".

Dar toliau, dar gražiau, A. Greimas mano, kad lietuviai balsavo už Goldwaterį dėl to, kad jis "kištųsi į Rusijos vidaus reikalus". Amerikos lietuviai dar tokie "pažangūs" nepasidarė. Mes dar nenurašėme tų kraštų, kurių išlaisvinimo reikalą drausiai kėlė savo agitacinėse kalbose Goldwateris.

Senat. Goldwateris tai drąsus karys, aviacijos generolas ir vakarų politikas, pulkiai pažinęs komunizmą ir kurio ne be reikalo išsigando, lyg dramblis, išbrovusio į porceliano krautuvę, ne tik vad. "taikos mylėtojai", juo labiau -- taikos ardytojai.

Ar dėl to lietuviai neturėjo balsuoti už Goldwaterį, kad jis žadėjo išvaduoti Lietuvą?

Yra baisenių dalykų už atomines bombas ir mirtį -- tai vergija. Mes nekantriai laukėme 2-jo pasaulinio karo. Žinome baidą riziką. Šiandien lietuviai, tikėkite, dar nekantriau laukia bet kokios atmainos, ne išskiriant karo, jei nebus surasta kitokia išeitis. Ar nebūtų tiksliau gi, p. Algirdai, atsklausti paties pavergtųjų tautų naujojo boso Brežnevo, ką gi jis galvoja apie tai.

Kam gi reikalingi visi tie vadinamieji veiksniai ir "tariniai", apie kuriuos straipsnyje kalbate, jeigu manote, kad pavergtieji patys išsivaduos be Vakarų ir mūsų pagalbos. Kam gi reikalingi tie Altai ir Balfai, frontai ir Ant. bolš. blokai, visokios organizacijos ir t. t. Kam gi pagaliau visos tos kvalios mūsų pastangos? Ar nereikėtų nutildyti prislopintą Amerikos Balsą ir kitus rėksnius? Tegū akmenys šauks Lietuvos pakelėse, kai ten neilks lietuviai. O mes gi užsibarikaduokime patogiose pilaite, kur garsas absorbuojamas, kad negirdėtume jų aido.

Norėčiau patarti gerb. autoriui ateity dėstyti ant popieriaus ne tai, kas ant liežuvio galo prisikrautų, o tai kas galvoj ir širdy subręstų, kaip ir pritiktų rimtam filosofui ir geram patriotui. Man gi atleiskite, jeigu būsiau savo straipsnį kiek persidėjęs. Mat, irgi esu labai jaunas, nes kartu su p. Algirdu "šoble" viename pulke nešiojau. Tik gaila, sakosi, jau nebemokas jos valdyti.

J. JURKUS
Rochester

PABALTIEČIŲ KONCERTŲ IX-sis SEZONAS BOSTONE

pirmininkas ir žiomet yra dipl. inž. Vytautas Izbickas. Draugijos branduolį sudaro estai, latviai ir lietuviai, savo tarpe besidaliną darbo našta, reikalaujančia kantrybės, laiko ir pasišventimo. Kiek pažįstam pabaltiečių gyvenimą JAV, tik Bostone jau devinti metai jie dirba ranka rankon, išvesdami scenon pačius pajėgiausius trijų tautų koncertantus, garsindami to pobūdžio baltų muzikinius laimėjimus. Pabaltiečių d-jos veikla Dirvoje jau ne kartą buvo palankiai vertinama ir remiama. To paties ji nusielpo ir savo koncertų devintąjį sezoną pradėdama.

Pabaltiečių koncertai yra rengiami vis toje pačioje vietoje -- Nauj. Anglijos muzikos koncertatorijos didžiojoje koncertų salėje, vadinamoje Jordan Hall. Toj salėj

rengiamus koncertus recenzuoja didžioji Bostono spauda, per atskaitinius metus pabaltiečiams parodžiusi nemažą simpatijos ir prielankumo. Atseit, jau devinti metai esam išlipę iš savo parapijinių ar klubinių saliučių, esam išsikovoję apskritai prielankaus dėmesio ir teigiamų vertinimų. Tokioje situacijoje susigaudyti, berods, nėra labai sunku, -- reikia tuos koncertus gausiai lankyti, tie siog pareiga Pabaltiečių - Amerikiečių d-jos pastangas remti.

Tačiau tuo pažinturiu Bostone turim ir sunkiai bei šaškinamų keistenybių. Iš tikro, Jordan Hall, kur telpa apie 800 klausytojų, nesunkiai galėtų priimti vieną lietuvių (argi jiems būtų per daug trys geri koncertai per metus?), bet šio sezono pradžioje Pabaltiečių - Amerikiečių d-jos valdyba skelbia, kad "paprastai koncertų rengimo išlaidos nebūna padengiamos". Va, šioj skaudžioj vietoj ir prasideda kuriozai. Pvz., jei tas pats lietuvis dainininkas koncertuoja kurioj nors So. Bostono salėj, tai beveik visada jį būna pilna ar apyplinė, bet kai jis išsineina "didžiojo scenon", tai mes tuo metu, anot Donelaičio, prie "kakalių šildomės", ar, susibūrę į atskirus būrius, tauriais gėrimais kaitinam savo veidus ir širdis. Kai per atskaitinius metus mes, daugelis Bostono lietuvių, neišmokom į tuos tris koncertus kasmet nueiti, tai, kaip benorėtum apie savo koloniją gerai kalbėti, visa tai neliduoja nei mūsų didelio tautinio susipratimo, nei akivaizdžiai regimo kultūringumo. Klausykite, tris kartus per metus nuvykti į Jordan Hall, kuri nuo visų mūsų gyvenamųjų vietovių nėra toli, juk nėra nei brangu, nei didelė laiko galšatis. Tuo tarpu tikslas didelis -- parodyti amerikiečiams, kad Bostone mūsų gyvenama gausiai, kad mes vertinam ir suprantam savo kultūrinių pastangas, kad savo stiekiuose mes esam vieningi. Ant ra vertus, juk įdomu paklausti ne tik savo dainininką ar instrumentalistą, bet pažinti, ko tuose pačiuose muzikos baruose yra pasiekę mūsų likimo broliai estai ir latviai.

Kai tokių "atvirumų" tenka griebtis -- pačiam nesmagu darsi. Bet laiko ratai sukasi (tikėkim, kad jie ir mus iš lėkio snaudulio išjudins), Pabaltiečių - Amerikiečių d-ja dirba, tad ir pabandykim į jos darbą atsigržti. Visų pirma žiomet jos veikloj nauja štai kas: organizuojami programos rėmėjai (kaip sakyt, parduodami koncertų bilietai išlaidų nepadengia). Programos rėmėjų bus laikomas kiekvienas lietuvis, latvis ir estas, kuris pabaltiečių koncertams paremti aukos 25 dolerius ar daugiau. Sumanymą reikia remti, o taip pat linkėti, kad programos rėmėjų šeima būtų gausi, nes Bostone ji tikrai tokia gali būti. Beto, d-jos valdyba mus prašo jau dabar užsisakyti bilietus visiems trims pabaltiečių koncertams, atseit, visam devintam sezonui. Kaip toj dainoj... dainuojama -- "Pabuskit iš miego, pabuskit!"...

Pabaltiečių - Amerikiečių d-jos IX-sis koncertų sezonas, atrodo, bus meniniu požiūriu įdomus, kaip ir ankstybesnieji sezonai. Pirmon ugnį šį sezoną stoja jauna lietuvišė dainininkė Lilija Šukytė, kuri neseniai taip gra-

žiai pasirodė Laisvės Varpo koncerte So. Bostone. Žinoma į Jordan Hall jį atveš išisą rečitalį, eilę naujų dalykų. Jos koncertas rengiamas š. m. gruodžio 11 d. 8 val. 30 min. vakaro minėtoj salėj. L. Šukytės programoj bus šie autoriai: Gluck, Schumann, Wolf, Ravel, Giordano, Jakubėnas ir K. V. Banaitis. Esutikras, Lilija bus laiminga, jei Jordan Hall bus pilna, kai ji vėl sugrįš į Bostoną.

Kiti du koncertai priklauso latviams ir estams. 1965 m. kovo 28 d. koncertuos žinomas latvių čelistas Ingus Naruns, o balandžio 9 d. estų pianistė Kabi Laretei. Abu kaimynai menininkai yra savo instrumentų virtuozai, o p. Laretei, tarp kitko yra žinomo švedų filmų rež. I. Bergmano žmona.

Stovim Pabaltiečių - Amerikiečių d-jos IX-jo koncertų sezono prieangy. Mano mieli Bostono lietuviai, aš darau išrašą iš Pabaltiečių - Amerikiečių d-jos valdybos rašto: "Prašu, nelaikite kol paskambinsim telefonui!" Kas negalit būti pabaltiečių koncertų programos rėmėjas, būdit nors nuolatinis koncertų lankytojas.

IEŠKOM ADRESATŲ!

Išsiuntinėjus A. Smetonos monografiją, kai kurie siuntiniai grįžo neįteikti, nes prenumeratoriai pakeitė adresus. Dabartinius savo adresus pranešti prašomi šie prenumeratoriai (skliausteliuose nurodomi užsisakytojų gyventieji miestai):

A. Antanaitis (Maspeth 78, N. Y.), Petras Ausiejus (Dorchester, Mass.), J. S. Galinaitis (Baltimore 23, Md.), J. Gedmintas (Dorchester, Mass.), Juozas Grybauskas (Chicago 32, Ill.), Juzė Jakubauskienė (Chicago 14, Ill.), Teodoras Janukaitis (Chicago, Ill.), Jonas Kalvaitis (So. Boston 27, Mass.), Alfis Latvėnas (Culver City, Cal.), Pr. Lembergas (So. Boston, Mass.), Dr. Stasys Paulauskis (Greenview, Ill.).

Pranešant naujus adresus prašom pridėti 2 pašto ženklus po 25 c., nes tiek susidaro papildomų išlaidų, išperkant grąžinimus ir siunčiant juos antruktart.

Adresų pakeitimai siųsti A. Smetonos monografijos ekspedicijai: Mr. K. Počius, 3908 Fir St., East Chicago, Ind. 46313.

DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI AR UZSISAKYTI ŠIAS NAUJAI PASIRODŽIUSIAS KNYGAS:

Shakespeare -- Hamletas -- 5 dol.
Ant. Šukys -- Du mediniai ir trys geležiniai kryžiai -- 3 dol.
J. Kralikauskas -- Mindaugo nužudymas -- 3 dol.
Nerima Narutė (poezija) Relikvijos -- 2 dol.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AKIMIRKOS

KAS LIETUVIŲ, KAS MASKOLBERNIŲ

BRONYS RAILA

Ryšium su Lietuvos pavergimo ir jos išlaisvinimo problemomis, jeigu tik kuris rimčiau į jas norėtume įsigilinti, kiekvienas galėtų išskirti dešimtis klausimų. Ir vis tokių, į kuriuos atsakyti nebūna lengva, o surasti visiems tautiečiams priimtinus atsakymus dar sunkiau.

Turėčiau keletą klausimų ir dėl Salomėjos. Ne dėl to, kad jie visi būtų ypatingai svarbūs. Bet dėl to, kad atsakymai dėl jos vis labiau maišomi, jaukiami ir per porą dešimtmečių vis kartojami su beveik nesuprantamu užsispyrimu. Ligi tol, kol jie tampa klaidingais ir jau žalingais.

Man taip pat būtų maloniau, jeigu Salomėja po savo jaunystės svyravimų ir ieškojimų, po anos bendros trečiafrontinių bravouriškos avantūros būtų išvydusi tautinės idėjos prasmingumą ir pasukusi, pavyzdžiui, mano keliais. Arba tegu ji būtų nuėjusi su Lietuvos socialdemokratų ir liaudininkų srovėmis. Ar pagaliau net grįžusi pas katalikus ir ateitininkus. Arba neįtūpusi į jokią srovę, o likusi tik lietuvių poetė. Kiekvienu tokiu atveju ji

būtų galėjusi šį tą gero padaryti lietuvių tautai ir duoti švarų, galbūt, žymiai stipresnį įnašą mūsų literatūrai.

Deja, taip nevyko. Ir šiandien, vaizdiniškai tariant, yra tuščios pastangos per jėgą ir istorijos klastojimą dėti ją į tokius rėmus, kuriuose ji nestovėjo ir nenorėjo stovėti.

Nuo 1931 metų ligi 1945 metų, bent ligi tų paskutinių savo gyvenimo mėnesių, kol buvo normalios ir sveikos jos fizinės bei dvasinės galios, ji pasuko ir bedidesnių iškrypimų nuėjo irėjo komunistiniu keliu ligi galo.

Per tą veik pusantrą dešimtmečio ji nei tapo, nei norėjo, nei tam gabumų turėjo, nei buvo iš šalies verčiama tapti profesine pagrindininke ar partinio aparato agitatore. Komunistiniam pagrindžiui, o nuo 1940 metų Rusijos kompartijai ir jos "lietuviškai" sekcijai pilnai užteko, kad ji liktų "laisva", daugiau mažiau savarankiška ir laisvanoriška nepartinė bolševikė, remianti

partijos liniją, palaikanti bolševikinę ideologiją literatūrinėje kūryboje, o jei jos tam tikrais atoslūgio laikotarpiais išsilenkianti, tai niekur jai įskamiai neprieštaraujanti.

Kaip žinoma, bolševikai po okupacijos noriai priėmė ir vertino įvairias paslaugas žymiai už Salomėją didesnių "iškrypėlių", miesčioniškų supuvėlių, buržuazinių partijų šiltinėtojų bei kyšininkų (kaip L. Gira) ir net saugumo policijos tarnautojų... Visų tokių akivaizdoje Salomėja galėjo būti laikoma bolševikinio ištikimumo ir padarumo kristalu, - ir ji maždaug tokia buvo laikoma.

Salomėja neiškrypo iš bolševikinio kelio vieną kartą pačiu lemtingiausiu metu, kitą gi kartą pačia patogiausia proga. Bolševikai to nuopelną jai niekad neužmiršo ir neužmirš, o ir mums niekada nederėtų pamiršti.

Lemtingiausi, be abejo, buvo 1940 metai, kada sovietinės okupacijos akivaizdoje kiekvienas lietuvis buvo laisvas apsispręsti, kas per žmogus jis yra ir katro keliu jis ryžtasi eiti: suokupantu, ar prieš jį. Jeigu ir ne aktyviai prieš jį, tai bent kiek galima mažiau už jį. Salomėja apsisprendė (jeigu čia dar būtų galima naudoti apsisprendimo žodį...) - kiek galima karščiau, kiek tik galima tetrailiškiau už okupantus, už "išvaduojuos", už Staliną. Karščiau ir atkakliau už daugelį savo literatūrinių draugų, kurių mes anuomet ir dabar nelaikėme priverstais ar suklaidintais, o tik ištikimais ir normaliais bolševikais.

Antrą kartą, 1941 metų vasarą, sprogo Hitlerio-Stalino gansteriški draugystei ir kilus staigiam karui, visiems, kurie dar buvo neaiškiai apsisprendę ar prieš metus padarę klaidingus apsisprendimus, buvo proga dar kartą perkainoti, vertybes ir vėl pasirinkti kelią: - arba likti su savo tauta ir dėtis prie galviališko laisvės sukilimo, arba bėgti su okupantu į Rusiją dar glaudžiau surišti su juo savo likimą ir bendrai kautis už komunizmo išsilai-kymą.

Salomėjos apsisprendimas ir pasirinkimas ir šį kartą buvo toks pat aiškus, kaip visų jos likimo draugų, su kuriais ji galvavrukščiais išskubėjo Rusijon. Jos vyras, anot Krupavičiaus, "kietos rankos bolševikas" Bernardas Bučas liko Lietuvoje, bet Salomėja - ne.

Ar ji bėgo iš baimės, kad mūsų laisvės kovotojų galėjo būti "sudeginta, kaip ragana"? Tai būtų joks paaiškinimas, o net blogiau: vadinasi, ji toli gražu nebuvo tik naiši, verkšlenanti svyruo-klė, bet visai blaiviai suprato ir žinojo, su kuo ji eina, ką ji padarė ir kur jos vieta. Ji neparodė jokio noro išsilaisvinti iš bolševikinių "replių", jokio palinkimo pasinaudoti pasitaikiusia patogią proga, jokio mėginimo grįžti į savo tautą, tuomet taip ryžtingai šokusią atkovoti laisvę ir nepriklausomybę.

Abu šie atvejai daugiau negu aiškiai liudija, kiek pliurpalų buvo prisielinta laisvųjų lietuvių spaudoje apie jos "svyravimus", "blaškymąsi", "prievartavimus" ir vėliau atsiradusius patrakusius įrodinėjimus, kad ji "niekada nebuvo tikra bolševikė".

Kodėl dabar vis dar mojamasi specialiai ją pakeisti ir melaginomis spalvomis perdažyti? Kodėl ją vis plėšti iš raudonojo glėbio ir jos apsispręsto, tikro ir nuosirdaus kelio? Kam falsifikuoti jos asmenybę ir aną laikotarpį?

Ar iš to yra koks ypatingas pelnas? Ar tai koks nuodėmių nusiplovimas? Ar sąžinės supulių sušvelninimas? Ar stokojant kitų džiaugsmų - dirbtinis džiaugsmo susikūrimas, išgalvojant legendą apie paklydusios avėlės sugrįžimą? Ar tuo nugalima komunistinė ideologija? Ar tuo diskredituojama maskolbernių kompanija?

Iš to viso nepajėgiu išmatyti jokios prasmės ir naudos nei lietuvių tautai, nei lietuvių literatūrai, nei sopančioms širdims. Juk prasimanytomis pasakomis

Petras Jurgėla su žmona, jo pagerbimo iškilinėse Brooklyne, lapkričio 7 d. R. Kisieliaus nuotrauka

PAGERBĖ PETRĄ JURGĖLĄ

Š. m. lapkričio 7 d. Brooklyn, N. Y. lietuvių karo veteranai, skautai ir skautės surengė Petro Jurgėlos pagerbimo vakarą.

Malda sukalbėjo kun. J. Pakalnis. Po vakarienės J. Valaitis apibūdino šakotą P. Jurgėlos veiklą: spaudoje, literatūroje, tautinėje dirvoje, Am. Lietuvių Legione ir Lietuvos Skautų Sąjungoje.

Solenizanto darbus bei nuopelnus išskėlė ir jį sveikino: ALL Dariaus-Girėno posto vadas A. Kaunas, N. Y. ramovėnų vardu -- V. Alksnis, savanorių ir karo invalidų vardu -- J. Kiaunė, J. Zaruskas -- vienas iš trijų savanorių, kuriuos P. J. nusivežė į Kauną 1920 m., šaulys J. Švarplaitis. Raštu bei telegramomis sveikino: plk. Kazys Ališauskas, dr. Steponas ir Ona Biežiai, G. ir A. Diržiai, Ieva ir Albinas Trečiokai -- iš laivo jūroje, V. Vyšniaus, N. Y. skautų tėvų komiteto p-kė P. Levickienė.

P. Jurgėlos pasižventimą, kuriant ir puoselėjant lietuviškąją skautybę ir nuopelnus lietuvių tautos jaunimo auklėjime ryškiai pavaizdavo skautų vadai, skautių vadovės ir lietuviškosios skautybės auklėtiniai, įdomius momentus iš savo skautavimo Vilniuje

1918-1920 metais prisiminė Vc. Vilūnas (iš Philadelphia, Pa.), dr. Petras Vileišis (iš Waterbury, Conn.), pasveikinęs Lietuvių Bendruomenės vardu, o raštu -- dr. K. Jurgėla ir prof. J. Kuprionis, Sveikino Neringos skautų tūtininkė R. Bružinskienė, Tauro skautų tūtininkas A. Samušis, o L. Skautų S-gos Atlanto rajono vardu Ig. Petniūnas (iš Hartford, Conn.).

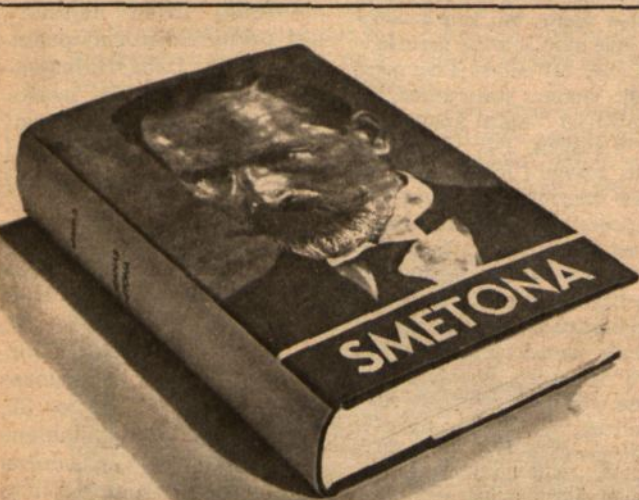
Įvertindami skautybės nuopelnus Lietuvai, jautrias kalbas pasakė: tėvas P. Banitinas, maloniai prisiminęs savo skautavimą Anykščių šilvelyje, inž. J. Butkus, inž. P. Labanauskas (iš Washington, D. C.), sporto vadovas Al. Vakselis, KARIO redakcijos bendradarbių ir skautų tėvų vardu sveikino ir dovaną įteikė Z. Raulinaitis, P. Jurgėlos didelį darbštumą ir patriotizmą išskėlė ir geriausių linkėjimų raštu atsiuntė: Vc. Augulis, inž. J. Bogachinas, kun. Stasys Yla, Bronius Kvilyks, K. Marijošienė, Al. Matonis, SKAUTŲ AIDO redaktoriaus A. Saulaitis, o SLA prezidentas P. Dargis sveikino savo ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje vardu.

Atsiųstus sveikintimus skaitė ir meninę programą gyvai vedė aktorius Vitalis Žukauskas. Visi įvardyti veikėjai ir veikėjos yra skautavę dar Lietuvoje.

P. Jurgėla savo kalboje prisiminė nepaprastai sunkias sąlygas, organizuojant pirmuosius lietuvių skautų ir skautių vienetus Rusijoje 1917-1918 m. bolševikų revoliucijos metu, Vilniuje 1918-1919 m. svetimų okupacijų metu, o taip pat talkinant Dariaus ir Girėno skridimui per Atlantą. Džiaugėsi, kad lietuviškoji skautybė atnešė gerų vaisių ir daug nusipelnė lietuvių tautai ir Lietuvos Respublikai. Per mūsų skautijos eiles Lietuvoje perėjo apie 100,000 moterų ir vyrų. Daugis iš jų tarp savo kūrybinių, kultūrinių bei tautinių darbais ypatingai pasižymi ir labai reikšmingą vaidmenį atlieka šiuo metu -- šiaip geležinės uždangos. Pats svarbiausias mūsų visų uždavinys yra rimtai rūpintis lietuvių tautos prieaugliu. Lietuviškoji skautybė, per 47 metus išbandyta ir sėkmingai naudota, ir dabar daugiausia padės ugdyti gerus krikščionis ir darbščius lietuvius idealistus. Tačiau mūsų skautų vienetai labai pasigenda išmanių ir pasižventusių auklėtojų, o skautų tėvų komitetai -- gyvenęs talkos ir paramos. Atlanto rajono skautų tėvai, pagaliau, pasiryžo įsigyti savo stovyklavietę. Tai būtinas ir didelis reikalas, kurį visi patriotai lietuvių turėtų nuosirdžiai remti. Lietuvių Skautų Sąjunga ketina išleisti mano paruoštą veikalą "Lietuviškoji Skautija". Šioje knygoje bus atskleista lietuviškoji skautybė, jos pagrindai ir apraškos, o taip pat bus pavaizduota, kaip mūsų skautija ugdo Lietuvioje ir veiksmingai tarnavo Dievui, Tėvynei, Artimui ir kaip daugis didvyriškai pasiaukavo už šiuos kilniausius idealus. Šis veikalas tarnaus pavyzdžiu, kaip lietuvių tautos prieauglį auklėti.

Pabaigoje P. Jurgėla širdingai dėkojo už jo ir daugybės kitų lietuvių prasmingą skautavimo įvertinimą.

Dalyvis

ANTANO SMETONOS
MONOGRAFIJA

Kapitalinis ALEKSANDRO MERKELIO veikalas, išleistas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos, jau yra išsiuntinėtas iš anksto užsiprenumeravusiems. Knyga bus siunčiama tuo pačiu būdu užsiskantiems iki 1964 m. gruodžio 1 d.

Po tos datos monografijas platinimas vyks per knygų platintojus ir ALT S-gos skyrius ir jos kainą bus -- 12.50 dol.

Norintieji įsigyti šį veikalą sau ar dovanoti jį artimiesiems, skuba iki gruodžio 1 d. užsisakyti prišuntus 10 dol. šiais adrestais:

Povilui Ališauskui -- 107-17 118th St., Richmond Hill, N. Y.; K. Pociui. 3908 Fir St., East Chicago, Indiana; ar Dirvai -- 6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Po 1964 m. gruodžio 1 d. prenumeratos po 10 dol. nebus priimamos.

Knygų platintojai prašomi įsigyti monografiją platinimui, iš anksto susitarus su P. K. Pocium (3908 Fir St., East Chicago, Indiana).

Mielie tautiečiai!

Dėkite savo sutaupas į -- SCHUYLER SAVINGS and LOAN ASSOCIATION of Kearny, New Jersey. Tai vienintelė lietuvių taupymo ir skolinimo draugija New Jersey ir New Yorko valstijose

VEIKIA NUO 1924 METŲ.

Lengvomis sąlygomis duodamos paskolos (morgičiai) namams įsigyti ar taisyti. Įvairios taupymo sąskaitos. Už sutaupas dividendai išmokami kas 3 mėnesiai. Indeliai apdrausti ligi \$10,000 federalinės valdžios įstaigos.

Mandagūs ir greitais patarnavimas anglų ir lietuvių kalbomis. Ši draugija lietuvių finansinius reikalus tvarko jau 40 metų. Per tą laiką draugijos kapitalas išaugo ligi \$5,000,000.00, o rezervai ligi \$200,000.00.

Darbo valandos: pirmadieniais -- ketvirtadieniais nuo 9 iki 3 val. po pietų, penktadieniais nuo 9 val. iki 7 val. vak.

BANKO NAMAI:

24 Davis Ave., Kearney, N. J.
Telef.: WY 1-0001, WY 1-7260

Julius Paknis, Prezidentas

Visais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriams mašinų vairuotojams.

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
Office ME 1-5997
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

LIETUVOS TARPTAUTINĖ PADĖTIS BENDROJE RAIDOJE

V. Sidzikausko kalba Pavergtųjų Europos Tautų Seime 1964 m. lapkričio 11 d.

Prieš keletą savaičių minėdami Pavergtųjų Europos Tautų Seimo dešimtmečio sukaktį, apžvelgėme jo pastangas, laimėjimus bei nusivylimus. Kai kas ta proga reišė abejojimą, ar Pavergtųjų Seimas padėjo pavergtoms tautoms žengti savo erškėčiuotu keliu į nepriklausomybę ir laisvę. Juo labiau, kad daugelio viltis, jog Vakarai išlaisvins mūsų kraštus iš sovietų vergovės, žymia dalimi išblėso. Vakary ofenzyvinės politikos Sovietų Rusijos atžvilgiu ir greito teisingos ir patvarios taikos Vidurio ir Rytų Europoje įgyvendinimo iliuzijos atžvilgiu ir greito teisingos ir patvarios taikos Vidurio ir Rytų Europoje įgyvendinimo iliuzijos dingo. Ir vis dėlto Pavergtųjų Seimo dešimties metų darbas nebuvo veltui. Vien pačiu savo buvimu Pavergtųjų Seimas veikė mūsų kraštams užkarty komunistinių marionečių laikyseną bei eigos. Neabejotinai Pavergtųjų Seimas prisidėjo prie pavergtųjų mūsų tautų nuotaikų ir vilčių stiprinimo. Ir dabar, pradėdami Pavergtųjų Seimo vienuoliktąją sesiją, mes galime žvelgti į šių dienų surizgusią tarptautinę padėtį žymiai realistiškai ir blaičiau. Drauge su savo tautomis mes šiandien dar kategoriškiau atmetame užgrobimus, tarptautinių įsipareigojimų laužymais ir žmonių bei tautų sprespaulda sukurto politinės padėties nekintamumo ir pastovumo prielaidas.

Pavergtųjų Seimo dešimtmečio būvyje nepaliaujamai pirštos politikos esminius dėsnius, taip pat sovietinės orbitos reiškinį ir posūkių vertinimą pats gyvenimas pilnai patvirtino. Pagrindinis nusistatymas buvo ir tebėra, kad vien tik suderintos sovietų

tautos pavergtųjų ir laisvųjų valstybių bei laisvųjų tarptautinių institucijų pastangos gali atvesti į mūsų didį tikslą -- į pavergtųjų nepriklausomybės ir laisvės atstatymą.

Kita alternatyva būtų laipsniška liberalizacija ir pavergtųjų kraštų gyvenimo gerėjimas. Vadinamo policentrizmo apraiškos praturtino ne tik politinį žodyną, bet ir politinę praktiką naujomis koncepcijomis bei tendencijomis. Jis pastūmėjo vakarietišką politiką siekti Rytų-Vakary tampos sušvelninimo "sambūvio" ir prisitaikymo dviasia. Ne vienas vakarietis politikas tiki, kad laisvojo pasaulio santykių su sovietų užkarty mūsų kraštams režimais gerinimas ir prekybos bei kultūrinių mainų plėtimas pamažu turėtų vesti į Vidurio ir Rytų Europos valstybių nepriklausomybę ir laisvę. Tai pavojingos koncepcijos ir klaidingi samprotavimai. Neseniai Paryžiuje vykusioje Pavergtųjų Seimo europinių delegatūrų konferencijoje mes atsidėjė svarstėme Vidurio ir Rytų Europos tariamų atmainų pobūdį bei reikšmę, taip pat politiką, kuri labiausiai skatintų šioje erdvėje pažangą, nepriklausomybės ir laisvės link. Vienu balsu mes priėjome šią išvadą:

-- Istorijos dinamika nesustorė ties geležine uždanga. Ir pačio Sovietų Rusijoje ir jos pavergtose Vidurio ir Rytų Europos valstybėse buvo ir yra atmainų. Bent kai kuriose valstybėse tos atmainos šiek tiek pagerino pavergtųjų gyvenimą. Tačiau, kol sovietų komunistų partija vykdyt aukščiausią galią mūsų kraštuose, kol mūsų

tautos bus atimta teisė laisvais ir demokratiniiais rinkimais išsirinkti tautai atsakingas savo valdžias, -- vieny tų atmainų ne užteks mūsų kraštų nepriklausomybei ir laisvei atstatyti. Todėl Pavergtųjų Seimas nesilaus reikalavęs, kad būtų respektuota pavergtųjų Europos tautų apsisprendimo teisė.

Laipsniškos liberalizacijos ir gyvenimo eventualaus gerėjimo prielaida pagrįsta politinė filosofija pasirodo esanti nereali net Vidurio ir Rytų Europos vadinamųjų statelinių kraštų atžvilgiu. Juo labiau ryškiai akivaizdus jos klaidingumas yra dviguba geležinė uždanga izoliuotų Baltijos valstybių -- Lietuvos, Latvijos ir Estijos -- atžvilgiu. Baltijos kraštuose rusinimo ir ekonominio išnaudojimo užmačios net didėja. Stalininės marionetės ir stalininiai metodai ten viešpatuoja kaip viešpatavė. Vakarietičių noro "snormalinti" politinę padėtį Europoje kompromisiniais "package deals" silymais padrašinti ir išvenge bausmės už savo tarptautinius nusikaltimus sovietų vadai ne tik neatleidžia varžtų Lietuvoje, bet, atvirkščiai, pačią lietuvių tautą siekia sunaikinti. Neseniai aš turėjau progą lankytis eilėje Vakary Europos valstybių. Ten susitikau su asmenimis, kurie tik ką buvo pasprukę iš okupuotos Lietuvos, kalbėjau su žmonėmis, turėjusiais ryšių su turistiniais iš anapus geležinės uždangos. Visų jų pranešimai iš vienos pusės kelia susirūpinimą, iš antrosios -- viltingai nuteikia.

Susirūpinimą kelia patvirtinimas mūsų turėto vaizdo apie tik-

rovę pavergtoji Lietuvoj. Tiesa, masinės deportacijos ir teroro siautėjimas yra sustabdytas. Lietuvos gyventojai ypač jauniausioji karta, pradeda galvoti ir kalbėti kiek laisviau ir drąsiau nei tai buvo Stalino laikais. Tačiau baimė nėra išnykusi. Antra vertus, priklausomybė nuo Rusijos ir vietos administracijos pajungimas centrinei Maskvos valdžiai pradža mūsų vaizduotė. Vadinamos Vilniaus valdžios nariai yra gryniausios marionetės, kurių siūlai laikomi Rusijos pareigūnų Kremliuje ar Kremliaus emisarių Lietuvoje. Net tokie maži dalykėliai, kaip kad leidimas atvykusiems iš Amerikos ar Vakary Europos aplankyti savo gimtąjį kaimą ar miestelį, kur gyvena giminės, yra referuojami Maskvai ir ten sprendžiami.

Lietuvoje, vienintėlyje katalikiškoje į Sovietų Sąjungą prievarta inkorporuotoje valstybėje, sovietai vartoja šėtoniškas priemones ir metodus bažnyčiai ir religijai sunaikinti. Dėdamiesi gerbią ir puoselėją tautinę kultūrą, kolonialiniai sovietų valdovai palaipsniui naikina pavergtos Lietuvos aukštojo mokslo įstaigas, kurių tikslas ir uždavinys kaip tik yra skatinti ir ugdyti tautinę kultūrą.

Viltingai nuteikia konstatavimai, kad Kremliaus valdovai ne tik neįstengė palaužti lietuvių tautos pasipriešinimo okupanto rusinimo ir asimiliacijos užmačioms, bet ir jos tvirto nusistatymo nieku būdu ir niekad os neapsprasti su dabartine Rusijos kolonijos padėtimi. Nepaisant dviejų sovietinio viešpatavimo dešimtmečių, Lietuva tebėra skirtinga nuo Rusijos ir tebereprezentuoja vakarietiškąją kultūrą ir civilizaciją.

Lietuvių tauta supranta, kad pati viena yra per silpna sutraukti imperialistinio ir galingo kaimyno jai uždėtus pančius. Todėl jos akys ir viltys nuolat kreipiamos į tarptautinę sceną. Lietuviai atsisako tikėti, kad laisvasis pasaulis pasiliks pasyvus beprecedentinės Baltijos tautų žiūrovais. Juoba, kai Baltijos valstybių dabartinę politinę padėtį sudarė ne jų pačių klaidos ar nesugebėjimai, bet antrojo pasaulinio karo įvykiai, dėl kurių Baltijos valstybės neturi jokios atsakomybės.

Pačioje antrojo pasaulinio karo pradžioje Stalinas ir Molotovas padarė didelį tarptautinį nusikaltimą Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos, Lenkijos ir Rumunijos atžvilgiu. Stalinas buvo Chruščiovo pasmerkta už nesuskaitomus savo nusikaltimus. Tačiau nė už vieną tarptautinį nusikaltimą. Tikrumoje ir Chruščiovas pasirašė nepriklausomų ir pažangių Baltijos valstybių kriminalinį pavergimą sovietų kolonijoms. Chruščiovas savo ruožtu buvo nusodintas ir pasmerkta. Ar naujieji Kremliaus valdovai bus kitokie?

L. Brežnevo, komunistų partijos pirmojo sekretoriaus, lapkričio 6 d. pareiškimai patvirtina mūsų įsitikinimą, kad ir iš jo nieko dora negalima laukti. Jis pareiškė, kad "kovos už taiką,

GALVOJATE APIE KALĖDŲ DOVANĄ?

Jau iš anksto galite užsisakyti Kalėdoms dovanas, prisiuntę Dirvai užsakymą knygoms:

Laisvės Kovų Dainos,
R. Spalio — Alma Mater.
V. Ramono — Dailininkas Rauba.

VISŲ TRIJŲ KNYGŲ KAINA — TIK 10 DOL.

Prašau prisiųsti Dirvos knygų komplektą (Laisvės Kovų Dainas, Alma Mater ir Dailininkas Rauba) šiuo adresu:

Priedų: \$10.00.

GERIAUSIA KALĖDŲ DOVANA AMERIKIEČIAMS

"LEAVE YOUR TEARS IN MOSCOW"

Knyga palieka amerikiečiams skaitytojams neįsildomą įspūdį ir kartu supažindina su Lietuvos žmonių kančiomis ir sovietine teroro sistema.

Knygą galite įsigyti ar užsisakyti per Dirvą, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103. Kaina — \$3.95.

demokratiją, tautinę nepriklausomybę ir socializmą frontas šiandien eina per visus žemynus: imperializmas praranda vieną poziciją po kitos... Pasaulio socialistinė sistema yra socialistinė, ekonominė ir politinė laisvų ir lygių tautų bendruomenė". Ar tai ne tas pats mums labai gerai pažįstamas sovietų dviveidiškumas. Faktų iškraipymas? Ar ne ta pati veidmainystė?

Dar per anksti šiandien tarti galutinį žodį apie neseniai Kremliuje įvykusius pasikeitimus. Viena tačiau yra aišku -- pasaulis yra liudytojas Kremliuje vyksiančios kovos dėl valdžios, liudytojas tam tikros dezintegracijos ir "Goetterdaemmerung". Todėl atrodo būtina, kad Vakarai išnaudotų tą progą ir prieš Kremliaus siekimą įtvirtinti dabartinę Vidurio ir Rytų Europos padėtį pastatyti savo aišką nusistatymą įgyvendinti šioje Europos dalyje teisingą ir patvarią taiką, pagrįstą laisvų tautų apsisprendimu. Minėtoji savo kalboj Brežnevas pasakė: "Tarp nepastovumą pasaulyje keliančių, neišspręstų problemų yra Europos saugumo ir Vokietijos klausimo taikingo sprendimo problemos". Ar nėra pats laikas priminti Brežnevui, kad Europos saugumą sąlygoja ne tik Vokietijos problemos, bet ir Lietuvos, Latvijos ir Estijos užgrobimo panaikinimas, taip pat visų kitų Vidurio ir Rytų Europos valstybių nepriklausomybės ir laisvės atstatymas.

Gerą progą Rusijos pavergtųjų valstybių dekolonizacijai Vakarams suteikia Jungtinės Tautos. "Argi Lietuva, Latvija ir Estija nėra Rusijos kolonijos?" Taip iš Jungtinių Tautų visuotinio susirinkimo tribūnos yra paklausęs

D. Britanijos buvęs ministeris pirmininkas Sir Alec Home.

Savo 1964 rugsėjo 21 laiške JT Generaliniam Sekretoriui Sovietų Rusijos užsienių reikalų ministris A. Gromyko prašo prašydinti į JT XIX sesijos darbotvarkę tokią klausimą: "Valstybių atsisakymas panaudoti jėgą teritoriniams ir sienų ginčams spręsti". Gromyko rašo: "Reikalavimai, susiję su tos ar kitos tautos išlaisvinimu iš kolonialinio jungo ir svetimųjų okupacijos, ar tokio išlaisvinimo baigimas yra neabejotinai teisingi ir turi būti patenkinti, nes to reikalauja visų tautų teisė į laisvę ir nepriklausomybę, tarp kitko proklamauta ir Jungtinių Tautų Deklaracijoje kolonialiniams kraštams ir tautoms nepriklausomybei laiduoti." Gromyko toliau teigia, kad Sovietų vyriausybės siūlymasi "toliau vystyti Jungtinių Tautų Chartos principus ir juos labiau sukonkretninti, pirmiausia principą, nusakantį, kad visi JT nariai savo tarptautiniuose santykiuose susilaikytų nuo grąsinimo jėga ar nuo jėgos vartojimo prieš bet kurios valstybės teritorinę neliečiamybę ar politinę nepriklausomybę."

Tai vienas iš labai retų atvejų, kai aš visiškai sutinku su Gromyko. Būtų ne tik progos apgailėtinas praleidimas, bet ir didelė klaida, jei Vakarai šios galimybes nepanaudotų pareikalauti iš Kremliaus valdovų vykdyti tai, ką patys siūlo. Vakarai turėtų paveikti Jungtines Tautas, kad šios paragintų Sovietų Sąjungą sovietinėje imperijoje įgyvendinti Gromyko peršamus principus ir grąžintų laisvę Lietuvai ir kitoms sovietų pavergtoms Rytų ir Vidurio Europos valstybėms bei tautoms.

Schaefer yra alus, kurį privalote turėti, jei turite daugiau, nei vieną.

Kai esate ištroškęs, pirmas šaltas alus — bet kuris šaltas alus — ragaujamas su pasigėrėjimu.

Bet vėliau, su antru stiklu, ir trečiu, kaž ko pasigendate. Kaž kaip jaučiasi nusivadėjimas.

Bet Schaefer yra skirtingas. Malonumas geriant Schaefer niekad nepranyksta po stiklo ar dviejų.

Net troškuli nuraminus, Schaefer vis tiek lieka šviesus ir stiprus. Tai yra kokybė, išskirianti Schaefer nuo kito gero alaus. Žmonės kalba, kad stiprus, šal-

tas, auksu šviečias Schaefer suteikia tą patį pasitenkinimą šalta stikla po stiklo ragaujant.

Jie ištikrųjų turi pirmojo alaus malonumą, jis liks ragaujant visą turimą alų.

Taigi, kodėl neišbandyti Schaefer? Sekanti karta, kai eisit apsipirkti, pasiimkite šėsių bonkų dėžutę ar dvi.

Išitinkinkite patys, kodėl Schaefer vadinasi alumi, kurį privalai turėti, jei turi daugiau, kai vieną.

Schaefer Breweries, New York and Albany, N. Y., Baltimore, Md.

Dail. A. Tamošaitienės "Spalio daigai", gobelenas, A. Tamošaitienės tapybos, tautinių audinių ir tautinių drabužių paroda rengiama lapkričio mėn. 27-29 d.d. Apreiškimo parap. salėje, Brooklyne, 259 N. 5th St. Paroda atidaryta nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Iškilmingas parodos atidarymas įvyksta lapkričio 29 d., sekmadienį 12:30 val. Žodį tars S. Goštautas. Lietuviai prašomi gausiai parodą lankyti. Parodą organizuoja New Yorko Lietuvių Dantų Gyd. Draugija.

IŠ OKUPOOTOS LIETUVOS ATVYKĘ JAUNUOLIAI

Vakarų Vokietijoje šiuo metu gyvena nemažai jaunuolių, atvykusių iš okupuotos Lietuvos paskutiniomis metais. Šie jaunuoliai buvo išleisti įrodžius, kad jie yra vokiečių tautybės. Bet tik mažą jų dalį yra tikri vokiečiai, karo audrą nublokšti į Lietuvą ir čia priimti ir užauginti. Kaip pavyzdį imu Karaliaučius. To miesto gyventojai, likę ar negalėję išbėgti, nenorėdami badu numirti, bėgo į Lietuvą. Visi kiti turėjo mažai ryšių su Vokietija. Tai dažniausiai jaunuoliai, kurių tėvai, kilę Mažosios Lietuvos ir Klaipėdos krašto srityse, buvo pasinaudoję "Voksdeutsche" statusu. Hitleriui ir Stalinui pasidalinus Pabaltijį ir nenorėdami pakesti komunizmo jungo, buvo laikinai pasitraukę Vokietijon ir vėliau, vokiečiams užėmus Lietuvą, vėl grįžę.

Šie jaunuoliai, atvykdami į Vakarus Vokietiją, patenka į kitą pasaulį. Jie čia pirmą kartą pamato sotų kraštą su skubiu, pulsuojančiu gyvenimu. Jie pirmą kartą negirdi ir nemato komunistinių šūkių, pirmą kartą niekas jų neverčia vykdyti kitų nuostatų prieš savo sąžinę. Jie gali savo akimis pamatyti tuos "kapitalistus", kuriuos Lietuvoje piešia kaip išnaudotojus ir kraujagėrius. Jie gali pamatyti ir tą "vargšiantį" darbininką, kuris geriau gyvena, nei Lietuvoje patys didžiausi partijos sekretoriai. Jie gali palyginti Sovietų Sąjungos ir Laisvojo Pasaulio ūkinį ir kultūrinį gyvenimą, ir, šaltai apsvačius, priėmti prie išvados, kad jis buvo begėdiškai apgau-

tas. Ši išvada gali būti taip stipri, kad jaunuolis pradeda niekuo nepasitikėti, savyje užsidaro ir vengia įstoti į betkokią nors organizaciją ir ratelį.

Nauji įspūdžiai jam neduoda ramybės, jis jaučiasi, lyg būtų iš verdančio vandens į ledinį vandenį įkištas, ir dabar stengiasi kvapą atgausti, bet krūtinė lyg varžtais suveržta. Praeina daug laiko, kol jaunuolis pilnai apsi-pranta naujoje aplinkoje ir vėl atgauna lygsvarą, jei dar tai iš viso įmanoma.

Atvykusiam jaunuoliui sunku iš karto atsikratyti komunistinio mokslo ir jo teorijų. Per visus tuos metus per mokyklą, radiją, spaudą taip ši mokslą įsavinio, kad jaunuolis, dar kartą į iš vakarietiško taško peržvelgdamas gali jo klaidingumą atpažinti tik stojant į dvasinę kovą giliu įsitikinimu. Kita problema liečia jo tikėjimą. Komunizmas įstengė ne-tvirtą, iš tėvų perimtą jaunuolio tikėjimą sugriauti. Todėl vyksta dvasinė kova tarp tikėjimo ir ateizmo. Gera, jei toks jaunuolis įstengia religinėje srityje susirasti bendramintį, gerą draugą ir kartu svarbius klausimus aptarti. Bet nevisada lemia sutikti kitą atvykusį iš Lietuvos ir panašiai galvojančią, o prieš vietinį Vakarus Vokietijos jaunimą jis dažnai užsitaro, neranda kalbos ir kontakto.

Jam sunku su vietiniu jaunimu susikalbėti, dažnai vienas pas kitą pradeda ieškoti klaidų, o ne bendrų temų. Kita priežastis

VIRŠUJE: Lietuvos kariuomenės šventės minėjime Clevelande šv. Kazimiero mokyklos mokiniai dainomis, deklamacijomis ir akordeonų muzika išpildė meninę programą.

V. Pliodžinsko nuotrauka

laisvėje užaugęs jaunuolis neįstengia pilnutinai jo suprasti. Atvykęs jaunuolis dažnai jaučiasi lyg lengvabūdiškumo ir neatodairumo apvilts. Iš viso, labai sunku jaunuoliui, taip staigiai pakeitus aplinką, prisitaikinti prie šios, jam naujos bendruomenės.

Su čia užaugusiu lietuvių jaunimu jį jungia bendri kilmės ir kalbos ryšiai, bendra tėvynė ir bendri siekimai ateičiai. Žinoma, atvykęs jaunuolis turės kiek kitokias pažiūras į kai kuriuos dalykus, jis ir kitaip pasielgs. Bet, ar nereikia PLB Vakarus Vokietijos kraštui ir kitoms lietuvių bendruomenėms naujų jėgų ir impulsų? Įsijungęs jaunimas į laisvojo pasaulio lietuvių bendruomenės veiklą galės greičiau savo abejones nugalėti ir nenuautėti. Bet gaila, ir čia turiu visiškai atvirai pasisakyti, atsitinka, kad dėl šių kloniškų idėjų į juos kreivai žiūrima, ir net komunistais ar vokiečiais jie palankiai, kas dažnai nenuginčijamai pritinka. Bet kiti nelaiko savęs nei komunistais, nei vokiečiais, ir čia reikia tik, kad pirmą žingsnį žengtų ir gerą pavyzdį duotų vietiniai lietuviai, kurie galėtų išjudinti atvykusį jaunuolį iš jo apatijos ir savo lietuviškai veiklai patraukti, o ne perleisti iniciatyvos vokiečių organizacijoms, pavyzdžiui: Landmannschaft der Deutschen aus Litauen (buvusiems Lietuvos vokiečiams) ir taip vadinamiems "Klaipėdos Krašto vokiečiams" (Arbeitsgemeinschaft der "Memelländer", Sitz Oldenburg in Oldbg.)

Daugelis tik po metų sužino, kad Vakarus Vokietijoje yra lietuvių Bendruomenė, kad laisvojo pasaulio lietuviai išlaiko net savo gimnaziją Huettenfelde. Būtu gera, kad Friedlande, per kurį beveik visi atvažiavusieji iš Sovietų Sąjungos pereina, kartas nuo karto vienas PLB Vokietijos Krašto Valdybos narys ar net Tarybos atstovas aplankytų, kaip kad tai vykdė buvusių Lietuvos vokiečių Landmannschaft'o organizacija. Bet iki šiol dar jokio žingsnio ta kryptimi nežengta, o čia būtų proga ne vieną "vokiečių" vėl sulietuvinėti. Būtu gera, kad darytų daugiau šitokio jaunimo suvažiavimų, kurie būtų grynai lietuviškoje - kriščiūnijoje dvasioje praversti. Reikėtų tuos jaunuolius būtinai aprūpinti lietuviška spauda ir juos arčiau su lietuvių pastangomis ir vargais išelvi į juos supažindinti. Yra daug kitų kelių juos lietuviškoje dvasioje palaikyti, kaip per bažnyčią, įvairias organizacijas ir t.t. Reikia juos kviešti į lietuviškus subvirmus, tautines šventes ir kitus parengimus. Laisvojo pasaulio lietuviai neturi užsidaryti savo klauke, bet tą atvykusį jaunuolį su meile priimti į savo tarpą.

Atvykusiam iš Lietuvos yra labai svarbu susirasti su bendramintiais, bendrataučiais ir bendratikius. Vienas kitą turi pamokyti, kaip kurti naują rytojų mūsų pavergtai tėvynei ir kaip patstatyti laisvą ir nepriklausomą Lietuvą. Prie šių darbų turi visi prisidėti, tiek vietiniai, tiek naujai atvykę lietuviai.

Arturas Hermanas, 8 klasės mokinys lietuvių "Vasario 16" Gimnazijoje.

Organizacijų vėliavos išsiriklavusios Lietuvos Kariuomenės šventės minėjime Clevelande.

V. Pliodžinsko nuotrauka

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS CLEVELANDE

Šv. Jurgio parapijos salėje LVS Ramovės Clevelando skyriaus suruoštas kariuomenės šventės minėjimas lapkričio 21 d. buvo pradėtas tai šventei tinkama rimtimi.

Šventė buvo pradėta klebono kun. B. Ivanausko atlikta patriotiškais ir minėjimui atitinkamomis mintimis perpinta malda. Sekė himnai ir skvriaus pirm. L. Leknicko žodis, žuvusiųjų pagerbimas ir skvriaus garbės nario gen. K. Tallat-Kelpšos kalba. Šią įvadinę dalį puošė organizacijų vėliavos.

Minėjimų proga sakomos kalbos, paprastai, nepasižymi originalumu. Jos bazuojasi žinomų faktų kartojimu. Tai nustebejo ir gen. Tallat-Kelpšą savo kalboje, todėl jo jausmingas žodis, nukreiptas į mūsų jaunimą, kurio apšėiai prisirinko dalyvauti programoje, buvo visai vietoje ir daugiau pasakė. nei kreipimosi "į pasaulį", kad Lietuva buvo laisva, turėjo kariuomenę ir t.t. Tas "pasaulis" — tai susirinkę salėje minėjimo dalyviai. "Pasaulis" kitaip salėje būtų atrodęs, jei svečiu tarpe būtų buvę bent keli JAV kariuomenės atstovai, arba bent kaimyninių valstybių svečiai.

Kiek abejonės kelia ir tokių minėjimų progomis "būtinai" sveikinimai. Sveikina tos pačios LVS Ramovės organizacijos nariai, tik kitų organizacijų vardu. Jei taip visos organizacijos pradėtų viena kitą sveikinti, neliktų laiko numatytai programai atlikti. Tuo labiau, kai sveikinimai virsta ilgesnėmis kalbomis už pačių prelegentų.

Antroji dalis buvo skirta jaunimui. Programą atliko šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos mokiniai daino-

mis, tautiniais šokiais, deklamacijomis ir akordeonų muzika. Mažųjų mokinių choras ir tautiniai šokiai įnešė gerą nuotaiką nuobodžiauti pradėjusioje publikoje. Mat, jau pačioje pradžioje pranešėja R. Nasvytienė paskelbė, kad ilgoje programoje, dėl "techniškų kliūčių" atsiradę spragų.

Iš vyresnių programos dalyvių Nora Braziulienė, pianinu lydinč G. Karsokie, padainavo Rosary ir Aleko Banio žodžiais prof. Žilėvičiaus sukurta dainą Tėviškos ilgiuos, kurią tektų pavadinti ne daina, o malda.

Deklamacijomis pasirodė R. Jokubaitytė, H. Tatarūnas, S. Petkutė, M. Stasaitė ir mažoji, drąsiai ir sklandžiai deklamuojanti V. Nasvytytė.

Šv. Kazimiero Lit. mokyklos mokinių chorui ir

akordeonistams vadovavo J. Kazėnas, šokių grupei J. Kavaliūnaitė ir M. Leknickas. Garsų ir muzikos efektai — B. Rekaus, šviesų priežiūra — V. Čečio, dekoracijos P. Lelio. Pranešėja R. Nasvytienė vadovavosi VI. Braziulio tekstais.

"Techniškosios kliūtys" neleidžia įžiūrėti, kiek visai programai, be mokinių gražaus pasirodymo, davė dramos studija, jei neskaityti Tatarūno deklamacijos ir Nasvytienės — pranešėjos vaidmens. Galima tik tiek pridurti, kad minėjimo programai suteiktas mokinių pasirodymo būtu pakakę ir pulkila būtų išsiskirsčiusi labai patenkinta, nei perkrauta ir ištesta programa.

Kariuomenės šventės minėjimas baigėsi iškilmingomis pamaldomis šv. Jurgio parapijos bažnyčioje sekmadienį, lapkričio 23 d.

PAGLIO'S RESTAURANT and LOUNGE

239 Richmond Rd. at Chardon Rd.
Richmond Heights, Ohio 44132
AN 1-2040

AMERIKIETISKI IR ITALISKI VALGIAI.

Atdaras septynias dienas į savaitę.

Lietuvaitė savininkė — galite kalbėti lietuviškai.
Lietuviai mielai laukiami svečiai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Detroito lietuviai studentai tariasi kaip geriau priimti kolegas atvykstančius į suvažiavimą iš kitų miestų. Prieky sėdi: G. Stanuliytė, J. Jokšaitė ir K. Geležytė.

R. Griškėlio nuotrauka

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų
Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS
KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos,
automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov.
Sąjungos sandėlių.

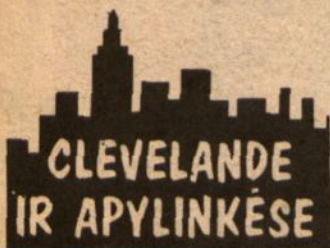
Vedėjai E. & V. Žukauskai

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

• Ryšium su Padėkos Dienos švente Dirva neišeis penktadienį, lapkričio 27 d. Kitas numeris pasirodys pirmadienį, lapkričio 30 d.

ORGANIZACIJŲ DĖMESIUI

Visos lietuvių organizacijos prašomos išrinkti savo rastičius atstovus į Lietuvių Kultūrinio Darželio Sąjungą 1965 metams.

Svarbu, kad naujieji susidomėtų Lietuvių Darželio reikalais. Ta pareiga priklauso draugijoms - organizacijoms. Draugija gali rinkti vieną arba du atstovus. Metinis mokestis į Darželio Sąjungą tik \$2.00. Pavieniai veikėjai taipgi gali įstoti, jie moka po \$1 metams.

L. K. Darželio metinis susirinkimas bus vasario mėnesį. Iki to laiko turit progą atstovus išrinkti.

Liet. Kultūrinio Darželio Sąjunga
K. S. Karpius,
pirmininkas

• Inžinierių balius, suruoštas Pleno korporacijos, susilaukė apšviesti svečių. Programoje pasirodė Clevelando vyrų orkestras ir svečiai iš New Yorko — Vitalis Žukauskas publikoje rado šilto pritrimo, nors tiesos vardan, programos užtesimas, kai kam ir atėmė sąlygas ilgiau pabuvoti balius, o ne koncerto aplinkoje.

Aplamai, parengimą reikia laikyti pasisekusi, nors

ir būtų geriau, kad išvengus įvairių nesusipratimų, kad organizacijų rengiami baliiai ir pasilinksminimai nesutaptų su tradicinėmis šventėmis.

• F. Mackus, Clevelande, per Dirvą užsiprenumeravo prez. A. Smetonos monografiją.

• Arūnas Gasparaitis, daugeliui skaitytojų pažįstamas veiklus neolituanas ir neolituanų orkestro dalyvis, šiuo metu tęsia medicinos studijas Vak. Vokietijos Mainzo Universitete.

• Lietuvių Namų Bendrovė, surengusi lapkričio 21 d. Padėkos dienos progą parengimą, galėjo pasidžiaugti gausiu visuomenės susidomėjimu ir tuo pačiu pastangų parengti savo namų ir salės išlaikymo problema.

Patenkinti parengimu liko ne vien kalakutų laimėtojai. Patenkinta ir Lietuvių Namų Bendrovė, surinkusi kiek lėšų salės išlaikymui, kurioje vyksta ne parengimai, bet tik kitur ruošiamų parengimų repeticiónos.

• ŠV. KAZIMIERO Lituanistinės Mokyklos mokiniai, tėvai ir jų valdyba dėkoja Clevelando Lietuvių Bendruomenės II Apylinkės

už suteiktą finansinę paramą (\$100.00) mokyklai.

• TĖVŲ KOMITETO išdėtininkas H. Stasas jau renka mokesčių už mokslą. Išdėtininko adresas: 1812 Windward, Cleveland, Ohio 44119, telefonas IV 6-2111.

• MOKYKLOS KALĖDINĖ EG-LUTĖ įvyksta 1965 m. sausio mėn. 3 d. (sekmadienį) Naujosios Parapijos salėje.

• VASARIO 20 D. 1965 m. į mokyklos rengimą parengimą atvyksta A. Stephens moterų ansamblis. Ansamblis susikūrė 1940 m. ir laike 24 metų užsirekomendavo, kaip stiprus vienetas ir tiek lietuvių, tiek amerikiečių publikos yra mėgiamas.

PABALTIEČIŲ SPORTO FEDERACIJOS SUVAŽIAVIMAS

Šį savaitgalį, lapkričio 28 d. Clevelande įvyks 1964 m. Š. Amerikos Pabaltiečių Sporto Federacijos suvažiavimas. Suvažiavime dalyvaus lietuvių, latvių ir estų atstovai, paskirti atitinkamų tautybų sportinių organizacijų vadovybių.

Suvažiavimo metu bus išrinkta nauja federacijos vadovybė 2-ju metų kadencijai. Taipogi bus nustatytas ateinančio sezono veiklos planas.

Lietuvių delegaciją sudaro FASK-to pirmininkas J. Nasvytis, vicepirmininkas V. Jokūbaitis, sekretorius A. Bielskus, atstovas iš Kanados J. Gustainis ir atstovas iš Chicago P. Petrutis. Suvažiavimas vyks Čiurhonio Ansamblio namuose, Pradžia 2:00 val.

VISI SKUBA Į LIETUVIŲ KLUBĄ SUTIKTI NAUJŲJŲ—1965—METŲ

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubas gruodžio mėn. 31 d., Lietuvių salėje, rengia Naujųjų — 1965 — metų grandiozinį sutikimą.

Bus paruošti įvairūs valgiai, kuriuos kiekvienas pagal savo skonį galės užsisakyti. Taip pat veiks gausus įvairių gėrimų bufetas.

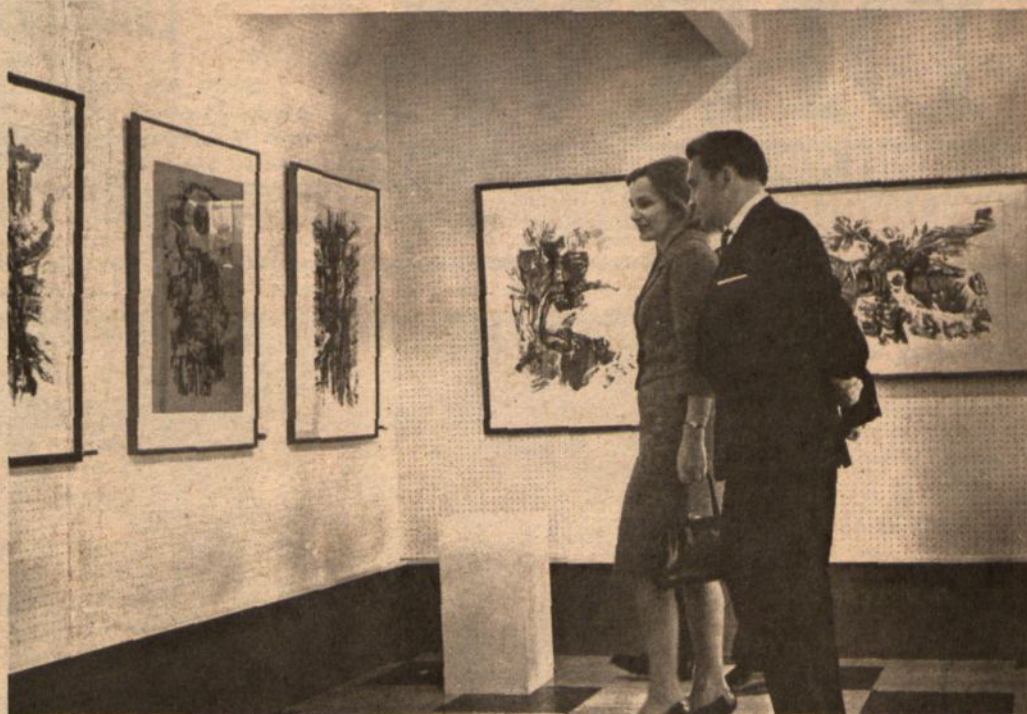
Galima užsisakyti stalus po 10 asmenų su maistu ar be maisto.

Gros nuotaikingas orkestras. Palikime rūpesčius, vargus praeičiai, dalyvaukime šiame subūvime, kur galėsime linksmai praleisti laiką.

Bus ir daugiau įvairių netikėtumų.

Klubo nario įėjimas — nario kortelė, svečiai moka po vieną dolerį. Norintieji gauti smulkesnių informacijų skambina EX 1-1143.

Klubo Valdyba

Praeitą sekmadienį lapkričio 22 d., Cleveande Gallery International patalpose, 13218 Superior Ave., buvo atidaryta dail. Romo Wiesulo kūrinų paroda, kurioje išstatytos pilnos serijos jo spalvotų litografijų Toro ir Hew ir kiti naujausieji darbai. Viso 40 kūrinių. Skulpt. Frans Wildenhain, kuris šioj parodoje dalyvauja su 27 keramikos ir skulptūros darbais, į parodos atidarymą, dėl siautios pūgos, atvykti pavėlavo. Jis buvo užblokuotas užpūstytame kelyje 48 valandas ir tik pirmadienį atvyko. Jo keramikos darbai ir skulptūros verti dėmesio, nes Frans Wildenhain taipgi yra laimėjęs nemažą dėmesio meno pasaulyje. Paroda atidaryta antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 6 iki 9 val. vak., šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 2 iki 7 val. vak. Paroda tęsis iki gruodžio 19 d. Per pirmą dieną parodą aplankė gausus būrys lietuvių ir amerikiečių, kurių tarpe buvo Clevelando Meno Muziejaus vienas direktorių, meno kritikai ir meno klubų nariai. Nuotraukos A. ir G. Benai, įsigiję vieną R. Wiesulo grafiką, prie jo serijos "Toro Desconocido".

V. Plidžinsko nuotrauka

AR DAUG BUS SUTAUPYTA PALEIDŽIANT DARBO KUOPAS?

Savo laiku JAV karinė vadovybė prisiėmė Europoje visą eilę apsaugos ir darbo dalinių, kurie dabar palaipsniui likviduojami -- taupymo sumetimais. Apie tai gana daug buvo rašyta jau anksčiau. Tačiau, ar ši politika davė laukytų vaisių -- tai jau kitas klausimas.

Dabar JAV kareiviai Europoje atlieka sandėlių ir karinių

įrengimų apsaugos funkcijas, kurias pirma atlikdavo jau paminėti specialūs pusiau kariniai daliniai, komplektuojami iš rytų Europos kraštų pabėgėlių. Gi ir kareiviai turi atlikti be galo daug įvairių namų ruošos darbų bazėse, kuriems padaryti seniau buvo samdomi vietiniai civiliai.

Kariuomenės "pagelbininkų" tarnybą pradėjo trumpinti Pentagonas š. m. pavasarį, vadovaujantis sumetimais, kad į užsienį išplaukia per daug dolerių, o kariuomenė biudžetas reikalauja sumažinti. Šie pakeitimai labai jaučiamai palietė lietuvių, latvių ir k. tautybių darbo kuopų vyrus. Kadangi šios kuopos buvo pradėta likviduoti, jų dalyviai turėjo pasiekti sau kitus darbus vokiečių civiliniam sektoriuje.

New York Times dabar pabrėžia, kad kariniai vadai Europoje dabar pradeda suprasti, kad svetimšalių paleidimas labai įtaigoja amerikonių privalomas tarnybos kareivių apmokymą.

Nors ir sargybos tarnybą priklauso kariams, vis dėlto bendras tarnybos laikas per trumpas, kad pilnuoju aprėpti kovos techniką ir kareivio laikyseną. Užtat taikos meto sąlygose parankiau sargybos tarnybą patikėti specialiai tam tikslui sudarytiems daliniams. Tokius išlaikyti kainuoja žymiai pigiau. Dalinio vyro alga per metus neperviršijusi 2500 dol., o kiekvienas kareivis kainuoja apie 7000 dol.

Pirmaisiai metais po karo JAV vienetai Europoje, ypač Vokietijoje, suteikė darbą "kelioms de-

šimtims tūkstančių" t. v. darbo vyrų, kurie buvo apmokyti juodomis uniformomis ir šalmis. Vėliau šį skaičių sumažino iki 7800, tuo pat metu mažėjant karinių objektų skaičiui. Šį pavasarį paleistųjų 1800 "juodyčių" stoka padarė labai žymią įtaką kariuomenės apmokymo programai.

Kariniai vadai pastebi, kad paleistieji sargybos ir darbo kuopų vyrai būvę šaunūs savo pareigų pildyme, lojalūs ir patikimi. Jie nemana, kad šiais pertvarkymais Pentagonas būtų pasiekęs kokių nors sutaupų.

Washingtono "taupumo" politika suteikusi užjūrio "militaristams" dar ir kitus nepatogumus. Kad apsaugoti dolerius, duotas parodymas, kuriuo visą medžiagą barakų ir kareivinių remontams, k. a. langų stiklai, vinys, i. k. užsakomi Amerikos sandėliuose, bet jau nebeperkami Vokietijoje. Praktiškai galvojančiam mokesčių mokėtojui ateina į galvą mintys apie kainų skirtumą, transportą, sugaištą laiką ir k. Bet -- kas nedaroma taupymo sumetimais?

Cia jau nenoromis veržiasi atmintin prieš daugelį metų redakcijoje gauta telegrama apie neramumus ir susirėmimus Indijoje, kurią savo laiku teko komentuoti. Ten pažodžiui buvo pasakyta: "Kad išvengus kraujo praliejimo, policija buvo priversta prieš demonstrantus pavartoti ginklus. Žuvo 38, sužeista virš 300 demonstrantų." Manding, šios paralelės komentarų nereikalingos.

Eug. Pš.

Nepamiršk atnaujinti prenumeratą!

Tautinių šokių ansamblis su vadovais J. Kavalionaitė ir M. Leknicku išpildė meninę programą Lietuvos kariuomenės šventės minėjime Cleveande. Prieky iš kairės: J. Ralytė, M. Jokūbaitė ir V. Mekešaitė. Antroji eilė: M. Leknickas, L. Snarskytė, R. Jokūbaitė, R. Ramanauskaitė, J. Varekaitė, D. Juodėnaitė, D. Ramanauskaitė, D. Ožinskaitė, A. Grauzėnaitė, J. Kavalionaitė. Trečioji eilė: L. Balys, J. Skardis, A. Petkus, R. Čepulis, R. Kaminskas, A. Blehertas, J. Degutis, K. Sušinskas ir A. Bielinis. V. Plidžinsko nuotrauka

LITERATŪROS VAKARAS

1964 M. LAPKRIČIO 28 D., 7:30 VAL. VAK.
ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE.

Savo kūrybą skaito:

ALOYZAS BARONAS, KAZYS BRADŪNAS,
JURGIS JANKUS ir JULIJA ŠVABAITE.

Programai vadovauja ARVYDAS BARZDUKAS.

Bilietai po \$2.50, \$2.00 ir \$1.50.

Šokiai, grojant Moksleivių orkestrui ir vaišės.

Ateitininkų Sendraugų Sąjungos
Centro Valdyba

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

Turime keletą gerų vienos ir dviejų šeimų namų. Bonna. Hecker, Addison ir kt. Arti gero susisiekimo, bažnyčios, mokyklų. Nebrangūs, galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Suinteresuoti skambinkite.

Investavimui

2 š. ir 1 š. ant 1 sklypo. \$11,500. Įmokėjimas \$500.

6 š. mūrinis arti St. Clair. \$22,000.

4 š. medinis E. 47 — St. Clair. \$11,500.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė, John Lorenz
ir Ant. Mikoliūnas
13229 Superior Ave.

UL 1-6666

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Ryšium su Padėkos-Dienos švente Dirva neišeis penktadienį, lapkričio 27 d. Kitas numerys pasirodys pirmadienį, lapkričio 30 d.

ALEKSIO RANNITO PASKAITOS APIE K. DONELAITI SEATTLE IR BERKELEY UNIVERSITETUOSE

Estu poetas, Yale universiteto Rytų Europos kolektyvų konservatorius ir profesorius Aleksis Rannit skaitys viešas paskaitas apie Kristijoną Donelaitį Washingtono valstybiniame universitete, Seattle, Washington, lapkričio 30 d., 8 val. vakare ir Kalifornijos universitete, Berkeley, California, gruodžio 1 d., 8 val. vakare.

Ligšiol Aleksis Rannit yra aplankęs su savo paskaita apie Donelaitį šešis Amerikos ir tris Europos universitetus (Madrido, Zuericho ir Helsinkio).

AUKOS DIRVAI

A. Čepulis, Philadelphia 2,00
B. Paplėnienė, Chicago 5,00
B. Švilas, Detroit 5,00
St. Jurgaitis, Cleveland 5,00
V. Bruožis, Cleveland 1,00
Alė Rūta, Santa Monica 1,00
K. Žalnieraitis, Chicago 2,00

KAZIMIERIUI KAZAKEVIČIUI

mirus, jo žmonai ELZEI, broliui ALEKSUI ir šeimai reiškiamame nuoširdžią užuojautą

Petras ir Raimundas
K u d u k i a i

KAZIMIERIUI KAZAKEVIČIUI

mirus, savo bendradarbių velionies brolių ALEK-SANDRĄ su šeima ir žmoną ELŽĘ širdingai užjaučiame

Bendradarbiai

KAZIMIERIUI KAZAKEVIČIUI

mirus, jo žmonai, broliui ir šeimai gilią užuojautą reiškia

J. Citulis, S. Pabrinkis,
J. Verbyla

Korp! "Jaunoji Lietuva"

Filisteriui agr.

ANTANUI ŠANTARUI

ir jo šeimai liūdesio valandoje, mirus jo motinai Lietuvoje, reiškiamame giliausią užuojautą

Korp! Jaunoji Lietuva
Filisteriai Chicagoje

Buvusiam LTAK Sambūrio vicepirmininkui

Agr. ANTANUI ŠANTARUI,

jo motinai mirus Lietuvoje, liūdesio valandoje gilią užuojautą reiškia

LTAK Sambūrio Valdyba
Chicagoje

T. Meškauskas, E. Chicago 5,00
R. Liormanas, Rochester .. 2,00
Rev. M. Valadka, Scranton 10,00
O. Mironaitė, Chicago 4,00
H. Gontar, St. Louis 2,00
T. Papartis, Chicago 3,00
T. Stankūnaitė, Dorchester 4,00
V. Stankus, Chicago 5,00
X.Y., Cleveland 5,00
A. Saulis, Chicago 1,00
V. Poderis, Chicago 4,00
M.A. Kavolis, Ashland 3,00
G. Venk, St. Louis 2,00
J. Vedegys, Chicago 5,00
J. Kulbokas, Chicago 4,00
A. M., Cleveland 5,00
Pr. Turuta, Grand Rapids ... 5,00
J. Miglinas, Cleveland 3,00
J. Adomaitis, Chicago 3,00
N. Michura, Yonkers 5,00
J. Lesčinskas, Detroit 2,00
P. Damijonaitis, Elizabeth .. 5,00
A. Zaparackas, Royal Oak .. 5,00
Vl. Mieželis, Chicago 1,00
Al. Baranauskas, Livonia 1,00
A. Alkaitis, Cleveland 5,00
A.A. Balys, Cleveland 5,00
D. Remys, Chicago 2,00
J. Ardys, Cherry Hill 3,00
S. Vilinskas, Windsor 10,00
Dr. J. Pavilionis, Chicago 10,00
A. Tamošaitienė, Kingston 10,00
Dr. V. Bagdonas, Oak Lawn 10,00
A. Nakas, Chicago 5,00
M. Vaišnys, New Haven 2,00
L. Bulgariš, Detroit 2,00
J. Yurkus, Rochester 10,00
P. Kvedaras, Toronto 9,00
A. Juodvalkis, E. Chicago .. 10,00
A. Brazis, Oak Lawn 10,00

SKAITYK IR PLATINK
DIRVĄ

Labdaros tarnyboje

Lapkritis yra Balfo labdaros mėnuo. Šį mėnesį yra pravedamas Balfo vėjus. Chicagoje jam praversti yra sudaryti komitetai: garbės, globos, vykdomasis ir informacijos komitetai. Į garbės komitetą įeina Lietuvos generalinis konsulas dr. P. Daužvardis, prel. I. Albavičius, Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirmininkas J. Jasaitis ir ALT pirmininkas L. Šimutis. Globos komitetą sudaro didesniųjų organizacijų vadovai, veiklesnieji parapijų kelbonai, ir pavieniai veiklesnieji labdaros darbe asmenys. Šiam komitetui vadovauja Cicero Šv. Antano Taupymo ir skolinimo bendrovės jaunas vedėjas Juozas Gribauskas. Vykdomajam komitetui vadovauja cicerietis inž. Juozas Arštikys, o informacijos komitetai -- vyr. sktn. Vladas Vijeikis.

Apie vėjų plačiai visuomenė buvo informuota per spaudą, radijo, parapijų laikraščius, atsisaukiamais - laiškais ir plakatais.

Chicagoje ir jos apylinkėse veikia 20 Balfo skyrių, kurių valdybos, padedamos veiklesniųjų ir energingesniųjų vietos žmonių, vietose organizuoja vėjų.

Šiuo metu vėjus yra pačioje eigoje. Apie 400 gerųjų samaritėčių - aukų rinkėjų lanko

lietuvių namus, rinkdami Balfo šalpos darbu aukas. Rinkėjai maloniai ir nuoširdžiai lietuvių šeimose yra priimami ir neišleidžiami tuščiomis. Iki šio: vėjus vykdomajam komitetui neteko girdėti iš rinkėjų kokių nusiskundimų. Rinkėjai skuba savo įsipareigojimus atlikti, kol dar gražus ir šiltas oras.

Pirmieji aukotojai šimtininkai buvo daktarai: A. Razma, L. Kraučeliūnas, F. Kaunas, P. Kisieliūnas. Didžiausią asmeninę auką davė finansininkas Justinas Mackevičius Sr. -- \$250.

Kiek patirta iš rinkėjų renkančių po namus mažesniems sumoms, daugiausiai yra surinkusi cicerietė Jadvyga Pupelinė. Ar. rėja prie 200 dol.

Šiais metais aktyviai ir organizuoti į vėjų įsijungė: Birutėninkės, Vyr. Giedrininkės, Vėjų Choras, Skautės: Cicero ir Bridgeporto "Neringos" draugovė bei Cicero ateitininkės ir ateitininkai.

Vėjui gražiai talkininkauja lietuviškoji spauda, lietuvių vėdamos radijo valandėlės, kai kurios parapijos ir daug daug pavienių pasižventusių žmonių.

Vėjui pasibaigus, visi surinkti pinigai bus persiųsti Balfo centro valdybai į New Yorką ir vėjus apyskaita bus paskelbta spauldoje.

Zenonas Ašoklis

DETROIT

• Lietuvių Studentų Sąjungos Detroito skyriaus visuotiniame susirinkime, įvykusiame lapkričio 8 d., buvo išrinkta nauja 1964 -- 1965 m. valdyba. Pirm. -- R. Rūkštelė, vicepirm. -- A. Jokūbaitis, izd. -- S. Lišauskas, vid. reik. sekr. -- D. Majauskaitė ir užs. reik. sekr. A. Tamulionytė.

Visais reikalais prašoma kreiptis į pirmininką R. Rūkštelę, 3943 Tulane, Dearborn Twp., Mich.

K. DONELAIČIO MINĖJIMAS

Nors K. Donelaičio minėjimas sutampa su Kariuomenės minėjimu Lietuvių Namuose lapkričio 29 d., kuris prasideda 12 val 30 min. K. Donelaičio minėjimas Tarptautiniame Institute prasideda 4 val. p.p. Bet jei pirmasis minėjimas ilgiau neužsistėtų, o antrasis prasidėtų 15 min. vėliau, tai norintieji galėtų abiejuose minėjimuose dalyvauti.

Apie Donelaitį kalbės A. Augustinavičienė, taip mėgiama ir dažna viešnia Detroito. K. Donelaičio kūrybą skaitys ir įscenizuos Z. Mikšienės-Arlauskaitės vadovaujamo Dramos Mėgėjų Sambūrio artistai: R. Lišauskaitė, V. Žebertavičius ir A. Pesys. Jauna kylanti smuikinininkė Lenora Michailis (Motuzų anūkė) atliks porą dalykėlių smuiku. Minėjimą praversti maloniai sutiko rašytojas Vytautas Alantas. Minėjimo metu bus kukli K. Donelaičio liečianti spaudos paroda. Ta pačia proga minėjimo dalyviai, prieš ar po minėjimo, galės apžiūrėti 50-ties tautų istorinių muzikos instrumentų parodą Tautybių salėje. Po minėjimo tradicinė kavutė. j.b.

PADĖKA

Čiurlionio Ansamblio vadovui komp. A. Mikulskui, kanklių vadovėi O. Mikulskienei ir ansamblio pirmin. V. Plečkaičiui, kurie Lietuvių Dienoje New Yorke sveikindami mane 40 metų nuo pirmosios Kaune Lietuvių Dienos sukakties proga keliolikos šimtų choristų ir keliolikos tūkstančių rminios akivaizdoje įteikė man 40 rožių nupintą vainiką reiškiau iš visos širdies lietuvišką ačiū už tokią reikšmingą man suteiktą garbę.

Šia proga dėkoju visiems man sveikinuosiems laiškais ir įteikusiems dovanas. Į daugumą sveikinimų sunku laiškais atsakyti, ypatingai kai jų tarpe yra ir be parašo. Taip pat širdingiausiai dėkoju mieliems Čiurlioniečiams už pakartotinus mano akių nelaimėje užuojautos pareiškimus, kurie mano sielą gaivino. Milijoną kartų ačiū, ačiū!

Visada Jūsų

Juozas Žilėvičius

E.ST. LOUIS

* ALT S-GOS East St. Louis skyrius visuotiniame skyriaus narių susirinkime ateinančioms metams išrinko naują valdybą, kurioje įėjo šie asmenys: pirmininkas dr. P. Švarcas, vicepirmininkas inž. Jonas Gumbelevičius, sekretorius Bronius Tiškus, išdininkas Juozas Kleinaitis ir parengimų ir kultūrinių reikalų vadovas Vladas Tervydis. Revizijos komisijon įėjo Jonas Luja, Albertas Paulikaitis ir Marta Paulikaitienė.

Visuotinas narių susirinkimas, įvykęs jaučioje ponų J. Lujų rezidencijoje, praėjo gyvoje dvasioje, visiems nariams įsitraukiant į diskusijas ir pareiškiant savo mintis. Taip pat skyrius, Vasario 16-tos gimnazijos rėmėjų būrelio vadovui pasiūlius, paskyrė iš kasos \$10,00 šiai gimnazijai paremti. Čia pat nariai Lietuvos Nepriklausomybės Fondo suaukojo \$55,00, kas jau nebe pirmas kartas yra šio skyriaus narių tarpe.

* LIETUVIŲ CHORO "AUŠRA" pagerbimo vakarienė, Lietuvių

LIGIJA BIELIUKIENĖ (dešinėje), Lietuvių Moterų Atstovybės pirmininkė, lapkričio 13 d. buvo Dr. Marion Mill Preminger viešnia prieš piečiams ir po to dalyvavo New Yorko miesto Moterų Federacijos iškilmingame posėdyje. Posėdžio metu Dr. Marion Mill Preminger gražiai įvertino Lietuvių Moterų Atstovybės veiklą bei jos įvykdytų uždavinių svarbą kovoję dėl laisvės. Ta proga Dr. Preminger prisegė LMA pirm. L. Bieliukienei New Yorko Miesto Moterų Federacijos (turinčios 80 tūkstančių narių) organizacijos ženklą. L. Bieliukienė buvo šio NY federacijos suvažiavimo viešnia.

Dr. M. Preminger jau 14 metų dirba su Dr. Alber Schweitzer Afrikoje. Ji yra Dr. Schweitzerio Fondo steigėja JAV. Už savo darbus filantropinėse ir kultūrinėse srityse ji yra daugiausia atžymėjimų gavusi moteris.

choro "Aušra" krikšto tėvai, ir toliau skatindami kultūrinius pasireiškimus, lapkričio mėn. 28 dieną 7 val. vakare Fisher sveatinės Vesta Room patalpose rengia choro pagerbimo vakarienę, kurioje dalyvaus choro dalyviai su žmonomis ir vyrais, o taip pat visi apylinkių ir vietos lietuvių bei jų draugai kviečiami, atsilankyti. Adresas: Fisher sveatinė 2100 West Main St., Belleville, Illinois. Pakvietimai niekam nebus siunčiami ir visiems įėjimas laisvas, be to, svečiai pagal savo skonį galės užsisakyti patinkamus užkandžius bei gėrimus. Tikimasi išgirsti ir vieną kitą choro dainą. Oficialioji pagerbimo dalis bus praversta vakarienės metu ir vėliau seks šokiai ir pašnekėsiai prie Juozo Kleinaičio patrauklios muzikos -- tai paskutinis suėjimas prieš adventą ir visų atsilankymas bus ženklu susidomėjimo choro veikla.

* BALF'O SKYRIUS praveda rūbų ir aukų rinkliavą. Persitvarkęs Balfo skyrius ėmėsi iniciatyvos praversti rūbų ir aukų rinkliavą. Naudotus, bet tinkamus dar naudoti rūbus visi prašomi sunėsti į mokyklos salę, o pinigines aukas galima įteikti lietuvių parapijos klebonijoje arba atskiems Balfo įgaliotiems aukų rinkėjams. Dalis surinktų pinigų bus persiųsta Suvalkų trikampio lietuviams, kurie stengiasi išlaikyti savo protėvių papročius, kalbą bei dvasią ir yra reikalingi paramos. Persiuntimo išlaidoms padengti yra reikalingos ir piniginės aukos. Nėra nei vienos aukos nereikšmingos, nors jina ir nebūtų didelė.

B.

ŠACHMATAI

* Š. AMERIKOS Lietuvių šachmatų pirmenybės, turėjusios įvykti Chicagoje, lapkričio 27-29 d. nukeltos į pavasarį. Apie tai praneša pirmenybių vadovas Vladas Karpuška.

* IGNAS ŽALYS, iš Montrealio, iškilo USCF meistrų klasėn. Jis puikiai pasirodė š.m. JAV pirmenybėse Bostone ir pr. mėnesį laimėjo Quebeco provincijos p-bes. Dabar Amerikos meistrų klasėje turime 4 lietuvius: P. Tautvaišą su 2285, P. Vaitonį -- 2233, K. Škėmą -- 2232 ir Igną Žalį su 2211 tš. vertinimu.

* BOSTONO LIETUVIAI daro gerą pradžią 1964/65 m. tarpluklinėse žaidynėse. Jie sužaidė lygiomis su Harvardo Universitetu (1963/64 lygos meistris) ir Boylston klubu po 2 1/2 : 2 1/2 Trečioje rungtyne įveikė Lincoln-Sylvania 3 1/2 : 1 1/2. Lietuvių komandą žaidžia: G. Šveikauskas, A. Makaitis, K. Merkis, talkininkas latvis J. Ozols ir A. Leonavičius. Gruodžio 4 d. pas lietuvius į So. Bostono L. Pil. Draugiją atvyksta Cambridge komanda.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LIETUVOS PAJŪRIS -- Mažosios Lietuvos Bičiulių D-jos C. Valdybos leidžiamas ir A. Lymano redaguojamas laikraštis jau išėjo iš spaustuvės ir šiomis dienomis aplankys savo skaitytojus. Laikraštyje telpa įdomi medžiaga, liečianti Maž. Lietuvos praeitį, mūsų pajūrio problemas, to krašto žmones.

4 kartus į metus pasirodąs laikraštis metams užsiprenumeravus -- tik 1 dol. Adm. adresas -- Lietuvos Pajūris -- 5260 -- 10th Ave. Rsmst., Montreal 36, P.Q. Canada.

Jaunimo Centro rūmus Chicagoje kasmet aplanko 90,000 žmonių. Rūmams naudojasi 42 lietuvių organizacijos, mokėdamos minimalių mokesčių, todėl kasmet susidaro nedideklūs išlaidoms padengti ir Jaunimo Centre tam rengiama metinė vakarienė, kurios pelnas skiriamas Jaunimo Centro išlaikymui. Tėvas dr. J. Kubilius, Jaunimo Centro direktorius, kviečia choras lietuvių visuomenę atsilankyti šį sekmadienį, lapkričio 29 d. į tradicinę vakarienę, tuo būdu prisidedant prie išlaikymo Jaunimo Centro, kuriuo naudojasi mūsų jaunimas ir patriotinės organizacijos.

J. Grabausko nuotrauka